Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 120 (13.382).
31 МАЙ 1966 йил
СЕШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

КПСС делегацияси Чехословакия Компартиясининг XIII съездида қатнашиш учун жўнаб кетди

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежнев бошлиқ Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан, Чехословакия Компартиясининг XIII съездида қатнашмоқ учун 30 майда Москвадан Прагага жўнаб кетди.

Делегация составида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўрток П. Е. Шелест, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўрток П. М. Машеров, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари ўрток Р. Ф. Дементьева, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг биринчи ўринбосари ўрток К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг Чехословакия Социалистик Республикасидаги элчиси ўрток С. В. Червоненко лар бор.

Внуково аэродромида делегацияни Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев ва бошқа ўртоқлар узатиб қолдилар. (ТАСС).

МУТТАСИЛ МЎЛ ҲОСИЛ ОЛИШ ГАРОВИ

ПРАВДА

Партия Марказий Комитетининг 25-27 майда бўлиб ўтган Пленуми материаллари кеча «Правда»да эълон қилинди. Пленум дон ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан муттасил мўл ҳосил олмоқ учун ерларни мелиорациялашни кенг ривожлантириш масаласини муҳокама қилди. Қабул қилинган қарор КПСС Марказий Комитети март Пленуми бошлаб берган, партия XXIII съезди маъқуллаган йўлни давом эттирди ва ривожлантирди. КПСС XXIII съезди мамлакат қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш вазифаси коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш учун партиямиз ва халқимиз олиб бораётган курашнинг энг муҳим таркибий қисми эканлигини белгилаб берди. Қишлоқ хўжалигининг эҳтиёжларини, уни оғишмай юксалтириш вазифаларини партия сўзда эмас, балки амалда бутун иқтисодий сиёсатнинг марказий иши қилиб қўймоқда. Марказий Комитетнинг март Пленумидан кейин ўтган қисқа вақт ичида колхоз ва совхозларни материал ва техника билан таъминлашни яхшилашга, деҳқончиликни ва чорвачиликни интенсивлашга, қишлоқ хўжалик ходимларининг моддий манфаатдорлигини ва фаровонлигини оширишга қаратилган кўпгина иқтисодий ва ташкилий чоралар кўрилди. Партия ишлаб чиққан янги чоралар, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига берилаётган маблағлар уни ривожлантириш суръатларини тезлаштиришга хизмат қилмоқда. Шу чораларнинг моҳияти нимадан иборат?

Фан ва практика шуни яққол кўрсатиб турибдики, ҳозир вужудга келган шароитда деҳқончилик маҳсулоти етиштиришни асосан экин майдонларини кенгайтириш ҳисобига эмас, балки ҳар бир гектар яроқли ернинг маҳсулдорлигини ошириш йўли билан кўпайтира бериш энг мақсадга мувофиқ ишдир. Демак, деҳқончилик маданиятини тағин ҳам юксак даражага кўтариш, деҳқончилик технологиясини тағин ҳам мукаммаллаштириш лозим. Аввало биз ернинг ўзи тўғрисида ғамхўрлик қилишимиз: эндиликда ернинг унумдорлигини оширмоқ ва К. Маркс айтганидек «уни келгуси авлодларга яхшиланган ҳолда қолдириш» вазифасини бажармоқ учун ҳамма чораларни кўришимиз даркор.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг материалларидаги муҳим нарса шуки, бу материалларда қишлоқ хўжалигини юксалтириш вазифаси бирор айрим экиннинг тақдирига ёки айрим тадбирга боғлиқ қилиб қўйилаётгани йўқ. Бунда гап деҳқончилик маданиятини оширишга доир чоралар комплексини ўтказиш йўлида чуқур ўйлаб ва қунт билан иш олиб бориш тўғрисида бораётир. Ҳар бир колхоз ва совхоз коллективи ер нимаики талаб қилса, шу талабларнинг ҳаммасини бажариши керак, деб Марказий Комитет Пленумида очиқ айтилди. Агар ер озиб қолган бўлса, уни оҳак билан ўғитлаш керак, агар ерни чакалак босиб кетган, унда тошлар кўпайиб кетган бўлса, бу хусусда алоҳида кўрсатмалар берилишини кутиб турмай, далаларни тозалашга киришиш керак. Тупроқни сув ювиб кетиши ва шамол нуратиб юборишидан муҳофаза қилиш, органик ва минерал ўғитлар солиб ерни ҳамиша яхшилаб туриш, ерларни суғориш учун маҳаллий сойлардан фойдаланиш, уруғликлар тайёрлаш ишида тартиб ўрнатиш зарур. Ўтлоқлар ва яйловларни яхшилаш катта самара бериши лозим. Пленумда уқтириб айтилдики, яқин беш йил ичида, ундан кейинги беш йилликда ҳам биз асосий қишлоқ хўжалик маҳсулотини суғорилган ва захи қочирилган ерлардан эмас, балки одатдаги ерлардан олаверамиз. Шу сабабли КПСС Марказий Комитетининг Пленуми мамлакатдаги ҳар бир колхоз ва совхоз ерларни яхшилаш ишларининг конкрет планларини мутахассислар ёрдамида ишлаб чиқиши ва шу планларни сира кечиктирмай бажаришга киришмоғи лозим, деб ҳисоблайди.

Суғорилаётган ва захи кетказилган ер массивлари айниқса қимматли бойликдир. Бундай ерларга каттакатта маблағлар сарфланган, шу сабабли кўпгина хўжаликларда бу ерлардан ёмон фойдаланилаётганлигига, шу ерлардан олиш мумкин бўлган маҳсулотнинг баъзан ярмиси ҳам олинмаётганлигига тоқат қилиб бўлмайди. Шунинг учун ҳам КПСС Марказий Комитети Пленуми мелиорация қилинган мавжуд ерларни тартибга солиш биринчи даражадаги вазифа эканлигини белгилаб берди. Мана шундай ерларнинг ҳар бир гектаридан тағин ҳам тўғри ва самарали фойдаланиш учун амалий чоралар кўрсатиб берилди.

Маълумки, иқлим ва об-ҳаво шароитлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига ҳали ҳам жуда катта таъсир ўтказиб турибди. Мамлакатимизнинг баъзи районлари намгарчилик ҳаддан ташқари кўп зонада бўлиб, ёғингарчиликнинг ошиқчалигидан зарар кўрмоқда, аксинча баъзи районларда қурғоқчилик тез-тез бўлиб турибди. Мамлакатимизда жамики дон экинларининг 60 проценти вақти-вақти билан қурғоқчил бўлиб турадиган районларга тўғри келаётганлиги, ери қора тупроқ бўлмаган зонадаги ерларнинг катта қисми у ёки бу хил мелиорация ишларининг ўтказилишига муҳтож эканлиги ҳисобга олинса, муттасил мўл ҳосил олишни таъминлаш чораларининг нақадар муҳим эканлигини бемалол тасаввур қилса бўлади. Мамлакатимиз аҳолиси тез кўпайиб бормоқда, унинг эҳтиёжлари ҳам ошиб бормоқда. Шунинг учун ҳам қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришда стабил база бўлиши айниқса зарур. Шуни назарда тутиб, КПСС Марказий Комитети Пленуми ерларни мелиорация қилиш ишларининг катта ҳажмини белгилаб берди.

Намгарчилик ҳаддан ташқари кўп бўлган зоналардаги мелиорация қилинган ерларда 1971 йилда олти миллион тоннага яқин, 1976 йилда эса 14 миллион тонна дон етиштирилиши лозим. Бундан ташқари захи кетказилган ерлардан, яхшиланган ўтлоқлар ва яйловлардан олинган мол озуқаси ҳисобига 1971 йилда бир ярим миллион тоннага етказиб гўшт, 15 миллион тонна сут етиштириш мумкин.

Мамлакатнинг қурғоқчилик ва чўл районларида кейинги беш йил ичида 1,3 миллион гектар ер суғорилиб, фойдаланишга топширилди. КПСС XXIII съездининг Директиваларига мувофиқ, 1966—1970 йилларда икки баравар кўп ер суғорилиши, ундан кейинги беш йил ичида эса бу ишларнинг ҳажми яна икки баравар кўпайтирилиши керак. Бизнинг мамлакатимиз ерларни шундай тез суръатлар билан суғориш ишларини биринчи марта амалга оширмоқда. Шу планларнинг бажарилиши пахтани етиштиришни кўпайтиришга, мамлакатнинг гуручга бўлган эҳтиёжини яқин беш йил ичидаёқ тўла қондиришга имкон беради. Мамлакатнинг қурғоқчил зоналарида муттасил товар-дон етиштириб бериб турадиган катта-катта районлар вужудга келтириш энг масъулиятли вазифадир.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини муттасил юксалтириб боришнинг мўлжалланган программаси мамлакатимиз экономикасининг имкониятлари анча ошганлигини, экономикамиз келажакка мўлжалланган вазифаларни амалга ошириш учун катта-катта маблағлар беришга қодир эканлигини кўрсатиб турибди. Айни вақтда бу планларнинг бажарилиши халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ривожлантиришга ва меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини оширишга жуда самарали таъсир ўтказади. Саноатни ўстириш суръатлари билан қишлоқ хўжалигини ўстириш суръатлари бирбирига боғлиқ эканлиги ҳаммага маълум. Истеъмол буюмларининг асосий қисмини ишлаб чиқараётган озиқовқат саноати ва енгил саноат қишлоқ хўжалик хом ашёси ресурслари етарли бўлганидагина тез ривожлана бериши мумкин. Зотан, халқ истеъмол қиладиган бутун фонднинг тўртдан уч қисми ҳам қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан вужудга келтирилади. Шу сабабли бу тармоқнинг янада юксалтирилишидан меҳнаткашларнинг ҳаммаси манфаатдор.

Мелиорация фақат ишлаб чиқариш проблемаларинигина ҳал қилиб қолмайди, шу билан бирга у мўлжалланган ишлар бажарилган районларда яшаб турган миллион-миллион деҳқонларнинг моддий аҳволини ҳам янада яхшилашга имкон беради. Стабил ва мўл ҳосил олиб туриш — стабил ва мўл даромадлар олиб туриш демакдир. Шу даромадларга асосланиб, меҳнатга анча яхшироқ ҳақ тўлаб туриш, ижтимоий фондларга, халқ турмушини яхшилашга кўпроқ маблағлар бериб туриш мумкин.

Бинобарин, партия қишлоқ хўжалик соҳасида ишлаб чиқариш технологиясини яхшилаш учун курашиб, шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг фаровонлигини ошириш тўғрисида катта ғамхўрлик қилмоқда.

Мелиорация ишларининг мўлжалланган программасини бажариш — умумдавлат иши. Иқтисодий, технологик, ташкилий тадбирларнинг мураккаб комплекси амалга оширилиши керак.

Мелиорация — давлатнинг ҳам, колхозларнинг ҳам катта-катта маблағларини сарфлашни талаб қиладиган иш. Шу сабабли Марказий Комитет Пленуми ишларнинг қандай навбатда бажарилишини қатъий илмий негизда асослаб беришни ва сарфланадиган маблағларнинг иқтисодий жиҳатдан қай даражада мақсадга мувофиқлигини илмий негизда асослаб беришни биринчи навбатда талаб қилади. Қилинган ҳар бир дастлабки ҳисоб маблағларни сарфлашнинг қайси варианти яхши, бу сарфланган маблағлар қачон ва етарли даражада кўп натижа бера оладими, деган саволга жавоб бериши лозим.

Қайси экинлар ва ҳосилдорликнинг қай даражада бўлиши давлатнинг эҳтиёжларини ва юксак даражадаги рентабелликни таъминлай олишини аниқ тасаввур қила билиш керак. Мелиорация системаларини қуриш билан ерларни қишлоқ хўжалиги учун ўзлаштириш ишларини ягона комплекс ҳолида олиб бориш қилинган сарфларнинг самарадор бўлиши учун энг муҳим шартдир. Пленум мелиорация қурилиши пухта илмий-техника асосига ва индустриал негизларга қўйилишини, иншоотлар мумкин қадар арзон ва мустаҳкам қилиб қурилишини талаб қилди. Давлат миқёсидаги катта ишларда ҳам, хўжаликларнинг ўз кучи билан бажараётган ишларида ҳам аниқ иқтисодий ҳисоб-китоб қилиб ишлаш баб-баравар аҳамиятга эга. Сарфланган ҳар бир сўм яхши натижа берадиган бўлиши керак.

Бевосита ишлаб чиқарувчиларнинг ўзлари деҳқончилик маданиятини оширишда актив иштирок қилмасалар, бундан чинакам манфаатдор бўлмасалар, деҳқончилик маданиятини ёппасига ошириб бўлмайди. Шу муносабат билан колхоз ва совхозларда моддий рағбатлантириш системасини такомиллаштириш, хўжалик ҳисоби принципларини мустаҳкамлаш, халқ хўжалигида иқтисодийислоҳотларни изчиллик билан амалга ошириш алоҳида аҳамият касб қилмоқда. Колхозчи ва совхоз ишчиси ўтказилаётган ишларнинг моддий аҳамиятини ўз шахсий тажрибасида кўриб тургандагина шу ишларнинг муваффақиятли бўлиб чиқишига, катта иқтисодий самара беришига умид боғлаш мумкин.

Ишнинг муваффақиятли бўлиши саноатимиз қишлоқни машиналар, шу машиналарга керакли запас қисмлар билан нақадар тез ва яхши таъминлаб тура олишига ҳам боғлиқ. Ишлаб чиқилган планларни мустаҳкам моддий-техника негизига қурмоқ учун машиналар ва механизмларнинг янги типларини ишлаб чиқиш ва ўзлаштириш керак. Саноат министрликлари ва бошқа министрликлар қишлоқ учун керакли заказларни бажариш билан асло чекланиб қолмасликлари лозим. Уларнинг кўплари ирригация ва зовур системаларини, насос станциялари, гидроузеллар, йўллар, кўприклар ва бошқа объектларни қуришда бевосита қатнашадилар.

Ишларнинг кенг миқёси бу ишларни пухта ташкил этишни талаб қилади. Министрликлар ва идоралар, илмий муассасалар, қишлоқ хўжалик ва саноат корхоналари конкрет топшириқлар оладилар. КПСС Марказий Комитети Пленуми ана шу алоҳида муҳим топшириқларни аниқ ва ўз вақтида бажариш зарурлигини таъкидлади, корхона раҳбарларининг, давлат ва партия ходимларининг интизомини ва масъулиятини оширишни талаб қилди.

Бизнинг ҳамма муваффақиятларимиз шунга асосланмоқдаки, партия халқнинг мададига, ташаббуси ва ғайратига, ақл-идроки ва талантига таянади. Пленум белгилаб берган чораларни амалга оширишда ҳар бир киши бу ишларнинг муҳимлигини жуда яхши англаб иштирок қилиши учун партия ташкилотлари ана шу чораларнинг моҳияти ва аҳамиятини одамларга тушунтириб беришлари лозим. Пленум қарорлари энди колхозчиларнинг, совхоз ишчиларининг умумий йиғилишларида, илмий тадқиқот ташкилотлари ва бошқа ташкилотларда муҳокама қилинади.

Партия ташкилотлари мелиорацияга тааллуқли барча чораларни амалга оширишни ўзлари контроль қилиб туришлари, одамларни ердан авайлаб фойдаланадиган қилиб тарбиялашлари, ернинг ҳар бир гектаридан муттасил мўл ҳосил олиш учун умумхалқ мусобақасига бошчилик қилишлари мутлақо зарур.

КПСС Марказий Комитети Пленумида уқтириб айтилдики, мелиорация — ўткинчи кампания эмас, бу — қишлоқ хўжалиги соҳасида узоқ муддатга мўлжалланган программадир, жуда катта куч-ғайрат, бир талай капитал маблағ ва моддий-техника воситаларини талаб қилувчи программадир. Бу программани бажариш билан биз ернинг ишлаб чиқарувчи кучини оширамиз, мамлакат хўжалигини зарур суръатлар билан ривожлантиришни ва совет кишиларининг фаровонлигини оширишни таъминлаймиз.

(29 МАЙДАГИ БОШ МАҚОЛА).

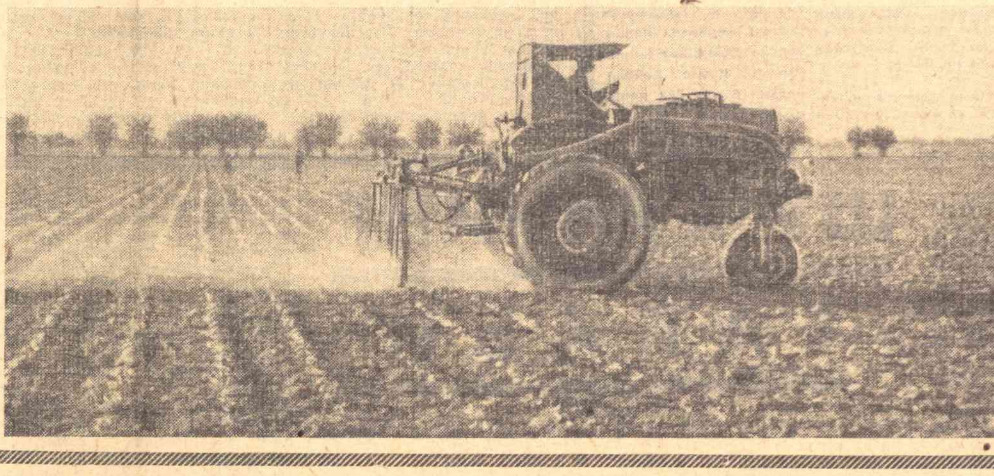

Москва районидаги Ленин номли колхознинг механизаторлари ҳашаротга қарши қизғин кураш олиб бормоқдалар. Суратда колхознинг 6-бригадаси даласида ғўзаларни дорилаш пайти тасвирланган.

У. Раҳимов фотоси.

ИМКОНИЯТЛАРИМИЗ КАТТА

Партиямизнинг ленинчи Марказий Комитети халқимиз дилидаги фикр ва орзуларни ўз вақтида рўёбга чиқармоқда. «Дон ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан муттасил мўл ҳосил олмоқ учун ерларни мелиорациялашни кенг ривожлантириш тўғрисида»ги масаланинг КПСС Марказий Комитети Пленумида махсус муҳокама қилинганлиги бунинг яна бир ёрқин далилидир.

Ҳақиқатан ҳам кейинги йилларда табиатнинг бебаҳо бойликлари — ер, сувдан фойдаланиш соҳасида анча хатоликларга йўл қўйилди. Кўпгина суғориладиган майдонлар, дарахтзорлар, боғлар бузилиб кетди. Натижада колхоз ва совхозларнинг экономикасига бирмунча зарар етказилди. Бунинг олдини олиш учун конкрет тадбирлар белгиланганлиги ва белгиланаётганлигини биз совхоз ходимлари айни муддао деб ҳисоблаймиз.

Совхозимиз кўп тармоқли хўжалик. Бизда 60 минг бош қўй, 2 минг бош қорамол бор. Бундан ташқари 522 гектар майдонга пахта экамиз.

Хўжалигимиз тоғлар орасида жойлашган. Бу ерларда фақат булоқ сувларидан фойдаланилади. Очиғини айтганда баъзан булоқ сувлари ҳам етишмай қолади. Биз бунинг иложини топдик. Тоғлар оралиғидаги майдонларда неча ўнлаб қудуқлар кавладик ва 200 гектар майдондаги ғўзани эна шу қудуқларнинг суви билан суғориб келяпмиз. Айни вақтда 70 гектар майдонга экилган беда қудуқ сувини ичиб ўсяпти. Ҳосилдорлиги ёмон эмас.

Бир мисол: Ойпах Бойниёзова бошлиқ бригада ўтган йили 50 гектар майдонга чигит экди. Қудуқ суви оқар сувга нисбатан кам фойда беради, деб юрган баъзи бировлар уялиб қолишди. Ўрток Бойниёзова бригадаси аъзолари чинакамига меҳнат қилиб, гектаридан 41 центнердан «оқ олтин» етиштирдилар. Бригада қудуқларни кўпайтириб, бу йил ҳар гектар майдондан 45 центнердан пахта кўтаришга аҳд қилган.

Чорвадорларимиз қудуқлар сонини кўпайтириб бориш билан бирга ерни яхшилаш, тупроқнинг унумдор бўлишини таъминлаш учун ҳам бир қатор тадбирлар белгилаб чиқдилар. Яна 3-4 йилдан сўнг қудуқ сувидан суғориладиган майдонлар 3 баравар кўпаяди. Чорвачилик учун мустаҳкам озуқа базаси яратиш имкониятига эга бўламиз. Шу йилнинг ўзида пландаги 9250 тонна ўрнига 12 минг тонна дағал-хашак жамғарамиз. Бунинг катта қисми тайёрлаб қўйилди.

Совхозимиз ишчилари КПСС Марказий Комитети май Пленуми материалларини қизғин кутиб олдилар. Улар партия ва ҳукуматимиз ғамхўрлигига жавобан дон ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш йўлида куч ва ғайратларини аямайдилар.

Кўчар МАМАТОВ,
Шеробод районидаги «Коммунизм» совхозининг директори.

ВАТАНПАРВАРЛИК ТАШАББУСИ

Тошкент бошига тушган оғир кунларда унинг ҳар бир кишиси ўзига: жонажон шаҳар учун сен нима иш қилдинг? Зарар кўрган кишиларнинг қисматини енгиллаштириш учун сен қандай ёрдам кўрсатдинг? Тошкентни тиклаш учун сен қандай ҳисса қўшдинг? — деб савол бериши лозим.

Республика пойтахтидаги Октябрь райони жамоатчилиги вакилларининг 30 майда бўлиб ўтган йиғилиши минбаридан ана шу даъват янгради.

Район партия комитетининг биринчи секретари Т. С. Содиқов йиғилишда бундай деди: райондаги корхоналарнинг коллективлари оғир шароитда ишлаб, белгиланган графикни бажармоқдалар, пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар. Зилзиладан зарар кўрган кишиларга ўртоқларча кўмаклашиш учун бошланган ҳаракат кенг қулоч ёзмоқда.

Трактор йиғув заводи партия комитетининг секретари Л. В. Арко минбарга чиқади. Одамларни вайрон бўлиб қолган уйлардан тезроқ кўчириш учун, деди у, — корхона маъмурияти коммунистларнинг тавсияси билан бир қанча идора биноларини уй-жой учун ажратди. Уйларни ремонт қилиш мумкин бўлган ишчи ва хизматчиларга ёрдам кўрсатилмоқда. «Илғор» маҳалла комиссиясининг раиси Ҳ. Олимов йиғилишда сўзга чиқиб, шу маҳалланинг кўпгина аҳолиси зарар кўрган кишиларни вақтинча ўз хонадонларига қабул қилишга тайёр эканликларини айтди.

Район халқ маорифи бўлимининг мудири А. Саидаҳмедов мактаблар ва болалар муассасалари халқ ҳашари усули билан тикланаётганлигини айтди.

Октябрь райони аҳолисининг ташаббуси — Тошкентнинг барча меҳнаткашлари учун яхши намунадир. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов йиғилишда ана шу ҳақда гапирди.

Йиғилиш қатнашчилари Тошкентдаги барча меҳнаткашларга қарата хат қабул қилдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари М. М. Мусахонов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

ҲОСИЛДОРЛИК ОШАВЕРАДИ

Қишлоқ хўжалигини кескин ривожлантиришда иш жараёнларини комплекс механизациялаш, электрлаштириш ва химиялаштириш билан бир қаторда ерларнинг мелиорация ҳолатини яхшилаш катта роль ўйнайди. Буни бизнинг хўжалигимиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Колхозимиз ерлари асосан кўл атрофида жойлашган бўлиб, ер ости сувларининг тупроқ устки қатламига жуда яқинлиги, катта-катта майдонларни шўр босиб кетиши сабабли кўп йиллардан бери пахта ва бошқа деҳқончилик экинларидан кам ҳосил олиб келинарди. Партия ва ҳукуматимизнинг ерлар шўрини кетказиш юзасидан катта ғамхўрликлари туфайли бунга кескин барҳам берилди.

Кейинги икки йил ичида колхозимиз территориясида ҳар гектар ер ҳисобига деярли 20 метрдан коллектор-зовурлар қазилди. Бу ўтган йилга келиб, колхоз бўйича 830 гектар майдоннинг ҳар гектаридан салкам 32 центнердан пахта етиштириш имконини берди. Кўлнинг шундай этагида жойлашган Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор Ёқуб Бекжонов бошлиқ бригадада эса ҳосилдорлик гектар бошига 36 центнердан ошиб кетди.

Партия ва ҳукуматимиз мелиорация ишларини ривожлантириш тўғрисида янада катта ғамхўрлик қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг куни кеча бўлиб ўтган Пленумида бу масала алоҳида муҳокама қилинди. Пленум қарорларини турмушга татбиқ қилиш мамлакат қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш учун катта имкониятлар очиб беради. Бундан колхозчиларимиз беҳад хурсанд.

Бу йил партиямизнинг XXIII съезди қарорларига жавобан коллективимиз аъзолари ҳар гектар ердан 35 центнердан «оқ олтин» етиштириш, бошқа деҳқончилик маҳсулотларини тағин ҳам кўпайтириш учун умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилганлар. Шубҳа йўқки, партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини кескин ривожлантириш тўғрисида қилаётган оталарча ғамхўрликлари бу юксак мажбуриятларни ортиғи билан бажариш учун кенг имкониятлар очиб беради.

Р. ЭШИМБЕТОВ,
Беруний районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ҳозирги вақтда Ўзбекистон пойтахт области меҳнаткашларининг вакилларидан беш мингга яқин киши округ ва участка сайлов комиссияларида ишламоқда. Улар ҳамма жойда сайлов олдидан ташкилий-техникавий тайёргарлик ишларини тугалламоқдалар. Чирчиқ ва Олмалиқда, Бекобод ва Ангренда, хуллас Тошкент атрофидаги барча шаҳар ва қишлоқларда омманинг сиёсий активлиги ўсмоқда. Меҳнаткашлар сайлов олди кунларида янгидан-янги меҳнат зафарларига эришмоқдалар. Тошкент область ижроия комитетининг раиси Э. Т. Шайхов Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг мажлисида шу тўғрида ахборот берди.

Олий Совет Президиуми мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органига сайлов кампанияси Тошкент областида сайлов тўғрисида Низом талабларига мувофиқ ўтаётганлигини таъкидлаш билан бирга, сайловчилар ўртасидаги ишни ташкил этишда камчиликлар ҳам борлигини кўрсатиб ўтди. Баъзи участкаларда сайловчиларнинг рўйхатида хатоларга йўл қўйилган. Бу рўйхатларни солиштириб кўриш суст олиб борилмоқда, келаётган ва кетиб қолган сайловчилар ҳамиша ҳам ҳисобга олинаётир деб бўлмайди.

Баъзи жойларда оммавий-агитация иши сусайтириб юборилган. Меҳнаткашларни депутатликка номзодларнинг таржимаи ҳоли билан яхши таништириш, уларга овоз бериш тартибини тушунтириш, уларни қизиқтираётган масалаларга аниқ ва равшан жавоб бериш учун керакли тадбирлар тўлиқ амалга оширилмаётир. Меҳнаткашларга маданий хизматни яхшилаш учун барча имкониятлардан фойдаланилмаётир.

Олий Совет Президиуми бу камчиликлар республиканинг бошқа областларида ҳам борлигини эътиборга олиб, маҳаллий Советларга СССР Олий Совети сайловига тайёргарликни кучайтиришни топширди.

Мажлисда «Ўзбекистон ССР колхоз ва совхозларида алмашлаб экишни жорий қилиш, ўзлаштириш ва ердан тўғри фойдаланиш тўғрисида»ги Қонун Фарғона областида қандай бажарилаётганлиги ҳақидаги масала ҳам муҳокама қилинди. Фарғона область ижроия комитетининг раиси М. Иброҳимов ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг қишлоқ хўжалик масалалари билан шуғулланувчи доимий комиссиясининг аъзоси А. Дадабоев шу тўғрида ахборот беришди.

Мажлисда таъкидлаб ўтилганидек, Фарғона областидаги хўжаликлар пахтачиликни ривожлантириш соҳасида катта муваффақиятларга эришганликларига қарамай, улар суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан самарали фойдаланиш учун, деҳқончиликнинг юксак маданияти учун курашда ҳали ҳам тегишинча бурилиш ясаган эмаслар. Хўжаликларнинг ўзида ер тузилиши ва алмашлаб экиш лойиҳалари бундан бир неча йил олдин тузилган эди. Аммо, бу лойиҳалар амалга оширилмаётир. Бунинг натижасида беда пайлар анча қисқарган. Уруғлик беда яхши парвариш қилинмаётганлиги сабабли хўжаликларнинг кўпчилиги кам ҳосил олмоқда. Буларнинг ҳаммаси, шунингдек маккажўхори майдонларининг қисқартирилганлиги чорвачиликни ривожлантиришга салбий таъсир кўрсатмоқда. Областда пар... тов ва янги ерларни ўзлаштириш кўнгилдагидек эмас.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди. (ЎзТАГ).

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТР

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Алишер Навоий номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли давлат академик опера ва балет театрининг ижодий ўсганлигини ва хизматларини ҳисобга олиб, шунингдек республикада опера ва балет санъатини янада ривожлантириш мақсадида ушбу театрни Ўзбекистон ССР Алишер Навоий номидаги давлат Меҳнат Қизил Байроқ орденли академик катта театрига айлантириш ҳақида қарор қабул қилдилар.

Бадиий-ижодий талабларнинг ошганлиги ҳисобга олиниб, Ўзбекистон ССР Маданият министрлигига Ўзбекистон ССР Алишер Навоий номли катта театрининг тематикасини кенгайтириш, бунда совет кишисининг маънавий дунёсини, унинг ахлоқий фазилатларини ҳар томонлама очиб берадиган опера-балет жанридаги оригинал миллий спектакллар яратишга, постановкаларни бадиий жиҳатдан юксак даражада амалга оширишга алоҳида эътибор бериш таклиф қилинди. Шунингдек бундан буён ҳам энг яхши классик операларни ўзбек тилига таржима қилиб кўрсатишни давом эттириш керак, деб таъкидланади қарорда.

Ўзбекистон ССР Алишер Навоий номли катта театрга ҳар йили камида янгидан бешта опера ва балет спектакли кўрсатиш нормаси белгилаб қўйилди. Бу йилги репертуар планини тузишда ойига камида 8 та ўзбекча опера кўрсатиш кўзда тутилсин.

Юқори малакали ижодий кадрларни жалб қилиш ва театрни маҳаллий миллат ёшларидан талантли артистлар билан тўлдириш мақсадида республика Маданият министрлигига қуйидагиларни амалга ошириш таклиф қилинди: солистлар ва вокалчилар, балет солистлари ва артистлари, хор, оркестрдаги штатли лавозимларни эгаллаш учун конкурс ўтказиш; истеъдодли ёшларни — артистлар, режиссёрлар, дирижёрлар, балетмейстерлар, рассомлр, балет педагоглари, хормейстерларни Москва ва Ленинграднинг театрларига ва бадиий ўқув юртларига стажировкага юбориш; ижодий цехлар раҳбарларининг опера-балет санъати ютуқлари билан танишишлари ҳамда ҳозирги замон театр техникасини ўрганиб қайтишлари учун уларни командировкага юборишни кўзда тутиш.

Юқори малакали хореографик кадрларни тайёрлаш ишига катта эътибор берилиб, шунингдек музикали театрларни балет артистлари билан таъминлаш мақсадида Ўзбекистон ССР Госпланига Ўзбекистон ССР Алишер Навоий номли катта театрнинг Хореография билим юртида ўқувчилар коллективини 320 кишига етказишни, 1966—1970 йилларда ҳар йили 60 киши ўрнига билим юртига 80 ўқувчини қабул қилишни назарда тутиш топширилди, шунингдек. Маданият министрлигига 1966—1967 ўқув йилидан бошлаб Хореография билим юрти ҳузурида балетмейстерлар тайёрлайдиган бўлим очиш топширилди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноатининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари [illegible] 3.480 киши нефтни қайта ишлаш, мотор ёқилғиси, мой, синтетик каучук, шина, резина техника буюмлари ва бошқа маҳсулотлар олиш [illegible] етти йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажарганликлари ҳамда нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноатини ривожлантиришда кўрсатган хизматлари учун СССР Олий Совети Президиумининг 1966 йил 28 майдаги Фармонига биноан, СССР орденлари ва медаллари билан мукофотландилар.

21 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Шу жумладан Ўзбекистон ССР Фарғона области, Олтиариқ нефтни қайта ишлаш заводи [illegible] Аҳмад [illegible] Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

Ленин ордени билан 169 киши, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан 459 киши, «Ҳурмат Белгиси» ордени билан 1.108 киши, «Шавкатли меҳнат учун» медали билан 874 киши ва «Меҳнатда урнак кўрсатганлиги учун» медали билан 870 киши мукофотланди.

Фармон «СССР Олий Советининг ведомостлари»да ва маҳаллий матбуотда эълон қилинади.

* * *

Химия саноати ишчилари ва инженер-техник ходимлари, партия, совет, касаба союз ва комсомол [illegible]

30 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Ленин ордени билан 265 киши, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан 733 киши мукофотланди.

12 июнь — СССР Олий Советига сайловлар куни

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

БАХТ КУЛИБ БОҚДИ

Бу жувонни бутун туман танийди. У 22 ёшдан бу ён пахтакорлик қилиб, область, республика ва Иттифоқ ҳукуматининг бир неча фахрий ёрлиқлари билан, 4 марта «Шавкатли меҳнати учун» медали билан, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланган, 1956 йили Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлган.

Кароматга бахт карам қилди, дейишади баъзилар. Эҳтимол, шундайдир. Шу йилнинг баҳори унинг ҳаётида яна бир қувончли воқеа бўлди. Область коммунистлари уни партиямизнинг энг олий форуми — XXIII съездга делегат қилиб сайладилар.

У Москвадан олам-олам таассуротлар билан қайтиб келди. [illegible] Унинг номзоди СССР Олий Советига Иттифоқ Советига [illegible]

Каромат опа бу қадар катта ҳурмат, ишончга тиришқоқлиги, зеҳни ва зукколиги, ташаббускорлиги, иш билармонлиги туфайли эришяпти.

К. Рустамованинг Шаҳрисабз районидаги «Партия XIX съезди» колхозига раис этиб сайланганига бу йил 20 йил тўлди. Шу йилларда пахта ҳосилдорлиги 17 центнердан 35 центнерга етказилди. Колхоз қишлоғининг қиёфаси бутунлай ўзгариб кетди. Очамойли, Хайрабод, Чиғатой, Қушбоши каби қишлоқлар бош план асосида қайта қурилди. Клуб, кинотеатр, почта бинолари қишлоқлар ҳуснига ҳусн қўшган.

Колхозчиларнинг фаровонлиги ошди. Колхоз ўтган йил пахтачиликдан 1 миллион 533 минг сўм даромад олган. Бир иш кунига 3 сўм 48 тийиндан ҳақ тўланди.

Каромат опа бошчилигида колхозда кўплаб пахтачилик усталари етишиб чиқди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор, илғор бригадага йигирма йилдан буён раҳбарлик қилаётган Рашид Нуралиев, Дўсали Эсонов, Норчучук Қораева, Зиёт Бобомуллаев, Бурхон Кенжаевлар шулар жумласидандир.

— Колхозимиз келажаги, истиқболи шуларнинг қўлида,— дейди раиса. Меҳнаткаш кишиларимиз ишониб, бу йил 3100 тонна ўрнига 3500 тонна пахта, 34 минг ўрнига 35 минг килограмм пилла, 590 центнер гўшт, 2100 центнер сут, 300 центнер ҳўл мева, 80 тонна узум, 1000 килограмм ёнғоқ сотиш мажбуриятини олганмиз. Даромадимиз 10 процент кўпайди. Яна бир марказий боғча-ясли ва мактабни қуриб битказиш, 3 бригадада типовой шийпон қуриш, Шатир қишлоғининг йўлини тузатиб, радиолаштириш мўлжалланмоқда.

Беш йилликда алмашлаб экишни ҳар бир бригадага тартибга солиш, вилт балосидан қутулиш чораларини кўриш, колхозчиларнинг турмуш маданиятини [illegible] раис опанинг кўзлаган қанча-қанча режалар бор.

Халқ номзодига хамиша бардам бўлинг, Каромат опа.

З. ИСРОИЛОВ.

Васила Хўжаева — 20 йиллик меҳнат фаолиятини болалар тарбиясига бағишлаган моҳир педагог. Мана, мактаб директори вазифасида ишлаётганига ҳам 15йил бўлди. Шу йиллар мобайнида бир неча сайлов кампанияларида актив қатнашиб, бой тажриба орттирган. У раҳбарлик қилаётган агитпунктда сайлов олди сиёсий-оммавий ишлари қизғин олиб борилмоқда. Фотомухбиримиз А. Тўраев олган бу суратда В. Хўжаева агитаторларга навбатдаги топшириқлар бериб турган пайт тасвирланган.

Партия турмуши

ШУ КУННИНГ ТАЛАБИ

И. НАБИЕВ,
Ўзбекистон КП Наманган район комитетининг биринчи секретари.

Совет халқининг коммунистик жамият қуриш учун олиб бораётган курашида янги босқич бошланди. Бу босқичнинг асосий йўналишларини жонажон партиямизнинг XXIII съезди белгилаб берди. Съезд ўз ишини тамомлагандан буён ўтган қисқа давр ичида партиянинг олий органи қабул қилган ҳужжатларни ўрганиш, ҳар бир доклад, нутқ ва қарор устида мушоҳида қилиш коммунистларнинг буюк анжумани ишлаб чиққан улкан вазифаларни аниқлаб олиш имкониятини берди. Бу вазифалар ички сиёсат соҳасида — беш йилликда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини муттасил ўстириб боришга, саноатни тез суръатлар билан ривожлантиришга, ташқи сиёсат соҳасида — коммунизм қуриш учун энг қулай шарт-шароит яратишга, тинчликни мустаҳкамлашга ва ниҳоят, партиямизни ташкилий ва ғоявий-сиёсий жиҳатдан тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлашга қаратилгандир.

Ишлаб чиқаришнинг олдинги марраларида бўлган, КПСС сиёсатини қишлоқда амалга оширадиган район партия комитетларининг ходимлари, қишлоқ коммунистлари съезд илгари сурган асосий масалаларнинг энг муҳимини, ўзларига кўпроқ тааллуқлигини белгилаб олишлари ва ана шу масалаларни ҳал этишга куч-ғайрат сарфлашлари лозим. Маълумки, беш йиллик план юзасидан съезд Директиваларида, Ўзбекистон ССРнинг асосий пахта базаси бўлиб келди, бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади, дейилган. Буни ҳисобга олганда пахтачиликни янада юксалтириш учун кураш район партия ташкилотларининг асосий вазифаларидан биридир.

Съезд эндиликда партия ташкилотларидан совет ва хўжалик органларининг ўрнини босишга уринмай, уларнинг майда-чуйда ишларига ҳам аралашавермай, социалистик хўжалик юритиш принципларини, планлаштиришнинг ва ишлаб чиқаришни рағбатлантиришнинг янги принципларини изчиллик билан амалга оширишни талаб этмоқда. КПСС Марказий Комитети бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев докладида айтилганидек, ҳар бир гектар ердан, капитал маблағларнинг, ҳар бир сўмидан, ҳар бир машинадан, ҳар бир тонна ўғитдан омилкорлик билан, тежаб-тергаб, энг кўп самара олган ҳолда фойдаланиш партия, совет, қишлоқ хўжалик органларининг бурчи бўлиб қолди.

Омилкорлик! Социалистик хўжаликка раҳбарлик қилишнинг бу муҳим принципига илгари қандай риоя қилинар эди? Партия доимо [иш]даги ютуқларни салмоқлаб кўриш ва камчиликларни аниқлаб олиш учун босиб ўтилган йўлни кўздан кечириши, уни таҳлил қилиш натижасидан хулоса чиқаришни ўргатади. Наманган район партия комитети ҳам съезд қўйган вазифаларни муваффақиятли ҳал этмоқ учун ҳозиргача бажарилган ишларни таҳлил қилиб ишдаги [...]ғиз жойларни аниқлаб олди. Натижа шуни кўрсатдики, партия ва хўжалик ташкилотлари ишдаги омилкорлик ва тежамкорлик учун [...]чагина куч сарфлаганлар. Хўжаликка раҳбарлик қилишнинг бу принципи КПСС Марказий Комитетининг март Пленумидан кейин, айниқса, кенг ривож топган. Буни [...]ган хўжалик йилига бир сидра [на]зар ташлашнинг ўзи ҳам кўрсатади.

Ўтган йили районда ҳар гектардан 32 центнердан ҳосил олиниб, давлат омборларига 76 минг тонна пахта топширилди. Ватан на[...]нганликлардан пландан ташқари [...] минг тонна «оқ олтин» қабул қилиб олди. Пиллачиларимиз пландаги 406 ўрнига 520 тонна қимматли хом ашё етказиб бердилар. Райoннинг етти йиллик плани барча кўрсаткичлар бўйича бажарилди. Ана шу қуруқ рақамлар орқасида район партия ташкилоти, совет ва қишлоқ хўжалик органлари амалга оширган каттагина ташкилотчилик ишлари борлигини айтиш мумкин. Бизнинг фикримизча, ишнинг муваффақияти, раҳбарликнинг омилкорлиги, даставвал, кадрларнинг тажрибасига, уларнинг билим савиясига боғлиқ. Ўтган йилги тажриба ҳам шуни исботлади.

Свердлов номли, «Коммунизм», «Шарқ юлдузи» ва «Ленинизм» колхозларида ҳосилдорлик анча камайиб, хўжаликлар иқтисодий жиҳатдан бирмунча заифлашиб қолган эди. Район партия комитети бу колхозларда меҳнаткашларнинг ғайрат ва ташаббусига етарли эътибор берилмаганлигини, меҳнатни ташкил этиш, иқтисодий рағбатлантириш ёмон уюштирилганлигини, хўжаликка раҳбарлик қилиш савияси паст эканлигини аниқлади. Яна шу хўжаликларга олий маълумотли агроном М. Ҳамрохўжаев, райком ходими А. Мусаев, агроном Р. Тўрабоев ва И. Исоқов ўртоқлар раҳбар қилиб юборилди. Ёш ва серғайрат, хўжалик ҳисобини яхши билган кишилар иш бошлагани бир йилнинг ўзидаёқ сезилди: колхозлар экономикаси мустаҳкам изга тушиб олди. 24 та қолоқ бригадага механизация ва ҳисоб-китобнинг қадрига етадиган кишилар тайинлангани ҳам ўз самарасини берди. Бу бригадаларда ҳам ҳосилдорлик 5-6 центнер кўтарилди, ҳар центнер пахтага қилинган харажат ўтган йиллардагидан камайди.

Қишлоқ хўжалиги мутахассислари ролини ошириш, ишлаб чиқаришга фан ютуқлари ва илғорлар тажрибасини дадиллик билан жорий қилишга кенг йўл очилди. Район партия комитети айрим ходимларнинг онгида ўрнашиб қолган юқоридан буйруқ кутиш кайфиятини тугатиш, ўзи биркитилган участка учун масъулиятни ошириш ва мустақил фикр юргизиб ишда ташаббус кўрсатиш хислатларини сингдиришга уринмоқда.

Районда ташкил этилган 40 та комплекс механизациялашган бригаданинг ўтган йилги иши бизга кўп нарсани ўргатди. Бу бригадалар ҳар гектар ердан, ҳар бир машинадан, ҳар тонна минерал ўғитдан энг кўп самара олиш намуналарини кўрсатдилар.

Ўтган йилги энг яхши кўрсаткичлар ишимиздаги камчиликларни ҳам аниқроқ кўришга ёрдам бермоқда. Масалан, район бўйича ҳар гектар ердан 32 центнердан ҳосил олингани ҳолда 370 бригаданинг 105 таси ўртача кўрсаткичдан паст пахта топширди. Ана шу бригадаларда ҳам ҳосилдорликни илғорлар даражасига кўтариш ҳисобига 7,5 минг тонна қўшимча «оқ олтин» олиш мумкин. Ишимиздаги яна бир камчилик районимизда комплекс механизациялашган бригадаларнинг атиги 40 талигидир. Партия ва ҳукумат янги беш йилликда қишлоқ хўжалиги учун капитал маблағ сарфлашни қарийб икки баравар кўпайтираётган, деҳқонлар учун тракторлар, юк автомашиналари ва бошқа механизмларни анча кўп етказиб беришни мўлжаллаётган ҳозирги шароитда оғир меҳнатни механизмлар гарданига юклашимиз, механизациялашган бригадаларни кўпайтиришимиз, оз меҳнат ва маблағ сарфлаб, кўп ҳосил олишга эришишимиз керак.

Съезд бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини ошириш, уларга маҳкам таяниш, партия ички ишларини йўлга қўйишда ва меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтиришда уларга ёрдам беришни район партия комитетлари олдидаги вазифа қилиб қўйди. Дарҳақиқат, бошланғич партия ташкилотлари, қишлоқ коммунистлари сиёсий ва хўжалик вазифаларни ҳал этишда райкомнинг зўр таянчидир. Райондаги 19 та колхозда тузилган 209 та цех партия ташкилоти, 250 бригадага, 86 звенога, 35 фермага бошчилик қилаётган, 379 тракторнинг рулини бошқараётган коммунистлар қишлоқ хўжалиги истиқболи учун куч-ғайратини аямайдиган фидоий кишилардир.

Колхоз партия ташкилотларининг хўжалик вазифаларни омилкорлик билан ҳал этиш соҳасидаги ташаббуси ҳам катта кучга айланяпти. Сўзимнинг исботи учун биргина мисол кўрсатмоқчиман. Ғўзанинг офати — вилт касаллигининг зарари ҳаммага маълум. Кўпгина майдонларимиз ана шу касаллик билан зарарланиб қолди. Вилтдан қутулишнинг бирдан-бир йўли — алмашлаб экиш. Райондаги энг йирик «Ленинград» колхозининг бошланғич партия ташкилоти (секретари ўртоқ А. Ҳалилов) оролдан янги ер очиб чигит экиш, вилт билан зарарланган жойларга беда ва маккажўхори экиш масаласини ўртага қўйди. Район партия комитети колхоз коммунистларининг ташаббусини маъқуллади ва шу йўл билан алмашлаб экишни кенг жорий қилишни бошқа колхоз раҳбарларига ҳам топширди. Барча хўжаликлар шу йилнинг ўзиданоқ пахта-беда-маккажўхорини алмашлаб экишга киришдилар.

Пахтакор-деҳқон КПСС Марказий Комитетининг ўтган йилги март Пленумидан кейин партия ва ҳукумат амалга оширган иқтисодий тадбирларнинг самарасини амалда кўрди. Район хўжаликлари бир йилнинг ўзида 4 миллион 410 минг сўм қўшимча даромад олдилар. Аммо бу даромад нималар эвазига келяпти, колхоз хазинасига, деҳқоннинг омборига тушадиган даромадни қандай қилиб яна ошириш мумкинлигини бригада бошлиғидан торгиб оддий колхозчигача тушунтириш, хўжаликдаги ҳаммани тежамкорликка, ҳисоб-китоб билан иш юритишга ўргатиш лозим.

Бу соҳада «Партия XXII съезди» колхозининг партия ташкилоти (секретари М. Ёқуббоев) бошлаган иш диққатга сазовордир. Бу ерда барча бригада бошлиқлари, ферма мудирлари ва механизаторлар, колхоз активлари иқтисодий ўқишга кенг жалб қилинди. Ўқиш машғулотларида ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш, маҳсулот таннархини пасайтириш, сарфланган ҳар бир сўмнинг самарадорлигини ошириш йўллари синчиклаб ўрганиляпти.

Район партия ташкилоти беш йилликнинг биринчи йилида янгича ишлаш, КПСС XXIII съезди қишлоқ партия комитетлари олдига қўйган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун бир қанча тадбирларни амалга оширмоқда. Қилинган ва қилинаётган ишларнинг ҳаммасини санаб кўрсатиш, қолаверса уларнинг самараси ҳақида гап юритишга ҳали вақт эрта. Лекин хўжаликни омилкорлик билан бошқариш, тежамкорлик принципига қатъий риоя қилиш ғўза парвариши кучайтириб юборилган ҳозирги кунлардаёқ сезилиб турибди.

КПСС Марказий Комитетининг май Пленуми ерларни мелиорациялаш — мамлакатда барқарор қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши вужудга келтиришнинг туб масаласи эканлигини конкрет кўрсатиб берди. Биз мамлакатга тобора кўпроқ «оқ олтин» етказиб бериш учун курашда ҳамма резервлардан фойдаланишга ҳаракат қиламиз.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ»

Журналнинг май сони «КПСС XXIII съездининг қарорларини амалга оширайлик» сарлавҳали бош мақола билан очилади.

«Сўз съезд делегатларига» рубрикаси остида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири Г. Орловнинг «Ташкилий-партиявий ишлар савиясини янада ошириш учун», Ўзбекистон КП Пахтаорол район партия комитетининг биринчи секретари Ж. Алкановнинг «КПССнинг буюк ташкилотчилик кучи», Москва районидаги Киров номли колхоз бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қ. Рустамованинг «50 центнер ҳосил учун курашамиз» сарлавҳали мақолалари босилган.

Тарих фанлари кандидати Б. Лунин «КПСС XXIII съездининг халқаро аҳамияти» сарлавҳали мақоласи билан қатнашган.

Бу сонда КПСС XXIII съезди материалларини ўрганиш бўйича партия ўқиши системасидаги пропагандистларга методик маслаҳатлар берилган.

Журналнинг «Экономика, ишлаб чиқариш, меҳнат» бўлимида Ўзсовпроф раиси М. Зойдовнинг «Меҳнаткашларнинг ижодий активлиги ўсмоқда», Ўзбекистон ССР енгил саноат министри Ф. Қўқонбоевнинг «Халқ истеъмоли товарлари мўл бўлади», Б. Назаровнинг «Меҳнатга яраша тақсимлаш принципини мустаҳкамлайлик» сарлавҳали мақолалари ёритилган.

Булардан ташқари журналда «Идеология ва маданият», «Партия турмуши», «Марксизм-ленинизм асослари мактабларининг пропагандистлари ва тингловчиларига ёрдам» бўлимларида ҳам кўпгина қизиқарли материалларни ўқиш мумкин.

РЕПОРТАЖ

АГИТПУНКТ ЧИРОҚЛАРИ

1966 йил 12 июнь, якшанба — СССР Олий Советига сайловлар куни. Шаҳарнинг қайси бир кўчасидан ўтманг, қайси бир маҳаллага борманг, турли министрликлар, муассасалар, завод, фабрика, мактаб, чойхона ва бошқа жамоат бинолари пештоқида қизил алвонли плакатга ана шу сўзлар ёзиб қўйилган.

Агитпунктга бораётганимизда бизнинг ҳам кўзимиз, даставвал, кираверишдаги шу ёзувга тушди. Мана, агитпунктдамиз. Юқорида ўтирган аёл телефонда гаплашмоқда:

— Ҳа, агитпункт. Васила Хўжаева райижрокомга кетганлар, мен навбатчи агитатор Санда Зокировaман. Агитаторлар йиғилишими? Кечқурун соат 6 да бўлади, хўп, хайр.

Шундан сўнг ўртоқ Зокирова телефон қўнғироқлари, ўзларини қизиқтирувчи ҳар хил саволлар билан келаётган сайловчиларнинг кети узилмаётгани ҳақида гапиргач, бизни агитпунктда олиб борилаётган ишлар билан таништирди.

Агитпункт қайта жиҳозланган. Катта стол устига СССР Конституцияси, Сайлов ҳақида Низом, Янги беш йиллик план директивалари, шунингдек бошқа сиёсий-оммавий брошюралар териб қўйилган. Бу ерда марказий ва республика газеталарининг янги сонларини ҳар доим ўқиш мумкин. Деворларга сайловчиларнинг рўйхатлари, «Агитатор, ўз суҳбатингда фойдалан!» номи билан аталувчи эълонлар доскаси, «Агитаторлар овози!» деворий газетаси осиб қўйилган. Деворий газетанинг бу сони сайловларга бағишланган. Унда Пушкин ва Гуручариқ маҳаллаларида яшовчи сайловчиларнинг «СССР Олий Советига сайловларни беш йилликнинг биринчи йилида янги меҳнат зафарлари билан кутиб оламиз», «Жонажон пойтахтимиз Тошкентни янада кўркам қилайлик!» каби мақолалари бор. «Сайловдан-сайловгача» рубрикаси остида берилган фактларда маҳалладаги мактабнинг уч қаватли янги биноси, болалар боғчаси, тўрт йил мобайнида қурилган уй-жой бинолари ҳақида ҳикоя қилинган.

Агитпункт ҳар қачонгидан ҳам гавжум. Ўқитувчи агитаторлардан М. Бўтабоева, А. Қозоқбоев, Н. П. Седунова, В. А. Рубановалар ўз сайловчилари ҳузурига бориш олдидан халқ номзодларининг таржимаи ҳолини синчиклаб ўрганмоқдалар. Робия Мирбобоева эса ўз сайловчиларининг рўйхатини текшириш билан банд. Биз унга бир неча саволлар бердик:

— Участкангизда ишлар қандай боряпти?

— Мен участкамдаги сайловчиларга ўз фамилияларини сайловчилар рўйхатидан текширишлари учун номерлар тарқатиб бўлдим. Зилзила ҳақида бюллетенларни ҳам ўз вақтида етказиб бериб турибман. Ҳозир депутатликка номзодларнинг ҳаёт йўли билан сайловчиларни таништирмоқдаман. Мана, бизнинг номзодимиз:

Тўртта Ленин ордени, учта Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва бошқа бир неча хил орден ва медаллар билан тақдирланган, партия XXII, XXIII съездларининг делегати, КПСС Марказий Комитети бўлим мудири Иван Дмитриевич Сербин 116-Тошкент — Октябрь сайлов округидан СССР Олий Советининг Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилган.

— Сиз сайлов участкангизда агитация ишларини қачон олиб борасиз?

— Мен ўз участкамдаги сайловчилар билан ҳафтанинг маълум бир кунида (пайшанба куни) учрашув ўтказаман. Улар маҳалладаги ўзларига маълум бўлган ҳовлига тўпланадилар. Биз шу ерда ўзаро фикрлашиб оламиз. Мен уларга фақат сайлов тўғрисидагина эмас, балки республикамизнинг ҳаётидаги буюк ўзгаришлар ҳақида ҳам сўзлаб, уларни қизиқтирган саволларга жавоб бераман.

— Сайловчиларни кўпроқ нималар қизиқтирмоқда?

Табиийки, ҳозир уларни кўпроқ зилзила масаласи қизиқтирмоқда. Мана бир мисол. Қорасарой кўчаси 24-уйда яшовчи 87 ёшар кампир Ойбуви Икромова мен билан суҳбатда: «Ҳой, болам, бу зилзиланг тўхтайдими, йўқми, тағин сайловгача. . .» Мен унга ҳали олимлар зилзиланинг қачон бўлишини олдиндан айтолмасликларини тушунтирдим. Шунда кампир: «Йўғ-е, болам, қуёш куйишини радиодан айтишди. Хотиржам бўлдик. Ахир, қачонгача капада ўтирамиз, зилзиланинг ҳам вақт-соатини айтиб беришса, бола-чақамиз билан хотиржам бўлардик-да»,— деди.

Суҳбатимиз устига агитпункт мудири Васила Хўжаева кириб келди. У агитаторларга тегишли кўрсатмаларни бергач, бизга шундай деди:

— Ҳозирги асосий вазифа зилзила натижасида кўчиб кетган сайловчиларни аниқлаш, маҳалла комиссияси билан ҳамкорликда уларнинг ҳужжатларини расмийлаштириш ва янгидан кўчиб келганларни рўйхатдан ўтказишдир. Кечқурунги йиғилишимизда ҳам шу масалани муҳокама қиламиз. Ҳозир биз депутатликка номзодлар билан сайловчиларнинг учрашувини ўтказишга ҳам қизғин тайёргарлик кўрмоқдамиз...

Агитпунктда иш қизғин бормоқда. Ҳа, халқимиз ўзининг энг асл фарзандларини ҳокимиятнинг олий органига депутат қилиб сайлаш учун, катта тантана учун тайёргарлик кўраётган шу кунларда ҳамма ерда ҳаёт қайнаган. Уни кўриб шоирнинг оташин сатрлари ёдга келади:

Ҳаёт қайнаб тонг тумонида,
Кўз илғамас эл ўрмонида,
Зўр ўлканинг қайноқ қонида
Ҳукм сурар сафарбар бир
ҳол!

Бу сафарбарликни Тошкент шаҳар Октябрь районидаги Ленин номли 28-мактаб биносига жойлашган агитпунктдаги қайноқ ҳаёт мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Бу ерда узоқ тунлар ҳам Ильич чироқлари порлаб туради.

А. МАЪЗУМОВ.

МУКОФОТЛАР МУБОРАК!

ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумида

[Н]ефть чиқариш етти йиллик пла[н] топшириқларини муваффақиятли [ба]жарганликлари ва нефть чиқариш [са]ноатини ривожлантиришда кўрсат[ган] хизматлари учун СССР Олий Со[ве]ти Президиуми 1966 йил 23 майдаги Фармони билан Ўзбекистон ССР[да]н қуйидагиларни мукофотлади:

ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН

[Р]аҳимов Мушараб — Наманган раз[вед]ка мақсадида пармалаш конторасининг пармаловчиси.

[Ф]озилов Назир — Қўқон разведка [мақ]садида пармалаш конторасининг [пар]маловчиси.

[Ҳ]айдаров Абдунаби — «Андижон» [неф]ть кони ускуналарни ремонтлаш [мас]тери.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН

[А]бдураҳмонов Фозил — Андижон [пар]малаш контороси вишкаларини [мон]таж қилувчи бригадасининг бош[лиғ]и.

[Ғ]алибоев Парда — «Бухарабур[неф]ть» разведка мақсадида пармалаш тресту конторасининг пармаловчи мастери.

[К]укурузенко Андрей Васильевич — [Хў]жаобод газ конторасининг газ чиқарувчи мастери.

[Қ]урбонов Раҳимберди — «Жанубий [Ола]мушук» нефть кони кон-қудуқларини ер остида ремонт қилиш оператори.

[Қ]уртмулаев Энвер — Қўқон разведка мақсадида пармалаш конторасининг пармаловчи мастери.

Мельничук Анатолий Николаевич — «Бухарабурнефть» трестининг бошқарувчиси.

Умаров Мамасоли — «Шимолий Сўх» нефть конида кон-қудуқларини ер остида ремонт қилиш мастери.

Шишов Михаил Степанович — «Шимолий Сўх» нефть конининг бош инженери.

«ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНИ БИЛАН

Омонов Тожибой — Андижон пармалаш конторасининг пармаловчиси.

Бобожонов Қаландар — Ўзбекистон ССР «Главнефтеснабсбит», Тўрткўл нефть базасининг директори.

Бабак Вадим Константинович — «Узбекнефть» бирлашмаси бошлиғининг ўринбосари.

Бахтигереев Абиш — «Кўкайти» нефть конида нефть чиқариш, оператори.

Ерматов Жўра— «Бухарабурнефть» тресту Қоровулбозор разведка мақсадида пармалаш конторасининг пармаловчиси.

Забродин Николай Александрович — Ўзбекистон ССР «Главнефтеснабсбит»-инининг бошлиғи.

Каримсаков Рахан — «Бухарабурнефть» тресту Газли пармалаш конторасининг бригадири.

Костогриз Николай Яковлевич — Қўқон разведка мақсадида пармалаш конторасининг бош геологи.

Матёқубов Нурали — «Лалмикор» нефть конининг директори.

Натаров Виктор Иванович — Қўқон разведка мақсадида пармалаш конторасининг нефть қудуқларини синаб кўриш цехининг мастери.

Ниёзов Мухтор — «Шимолий Сўх» нефть конининг старший мастери.

Пируева Екатерина Ивановна — «Андижан» нефть конида нефть чиқариш оператори.

Раҳмонов Муса — «Полвонтош» нефть конида насосларни ремонт қилувчи слесарь.

Раҳимов Юнус Мадраҳимович—«Узгипронефть» институтининг бош геологи.

Семёнов Борис Александрович — Тошкент нефть базасининг директори.

Тешабоев Ғулом — «Узбекнефть» бирлашмаси қурилиш-монтаж бошқармаси монтажчиларининг бригадири.

Турсунов Эргаш — «Бухарабурнефть» тресту Қоровулбозор разведка мақсадида пармалаш конторасининг пармаловчиси.

Умаров Аҳмадали — Наманган разведка мақсадида пармалаш конторасининг пармаловчиси.

Урозов Мамат — Наманган разведка мақсадида пармалаш конторасининг пармаловчи мастери.

Усмонова Қумри Маҳмудовна — «Жанубий Оламушук» нефть конининг техник-геологи.

Ҳайдаров Шамсиддин — Риштон газ конторасининг оператори.

Чеверда Михаил Федорович — «Бухарабурнефть» тресту экспедициясининг пармаловчи мастери.

Шарипов Ҳаким — «Жанубий Оламушук» нефть конида нефть ва газ чиқариш оператори.

Эргашев Ҳамро—«Бухарабурнефть» тресту Қоровулбозор разведка мақсадида пармалаш конторасининг вишка монтажчиси.

«ШАВКАТЛИ МЕҲНАТ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН

Жуламанов Авашан — Ўзбекистон ССР «Главнефтеснабсбити» Хўжайли нефть базасининг оператори.

Қаюмов Ином — Қўқон разведка мақсадида пармалаш конторасининг пармаловчиси.

Қўчқоров Абдумажид — «Шимолий Сўх» нефть кони кон-қудуқларини ер остида ремонт қилиш оператори.

Мансуров Аҳмаджон — «Бўстон» экспериментал нефть конида нефть чиқариш оператори.

Матазимов Нурмамат — Наманган разведка мақсадида пармалаш конторасининг пармаловчиси.

Никонова Лидия Федоровна — «Бухарабурнефть» тресту Газли эксплуатацион пармалаш конторасининг лаборанти.

Плахтиев Михаил Степанович — Ўзбекистон ССР «Главнефтеснабсбити» механика мастерскойининг мастери.

Тожиматов Тоир — «Полвонтош» нефть конида нефть чиқариш оператори.

Тожибоев Фозил — Қўқон разведка мақсадида пармалаш конторасининг цех бошлиғи.

Турғунов Ҳайитбой — «Узбекнефть» бирлашмаси автотрактор конторасининг механиги.

Уроқов Жума — «Бухарабурнефть» тресту разведка мақсадида пармалаш конторасининг пармаловчиси.

Ҳошимов Абдуваҳоб — «Андижан» нефть конида нефть чиқариш оператори.

Хўжамбердиев Шайман — «Лалмикор» нефть конининг машинисти.

Худобин Валерий Петрович — Хўжаобод газ конторасининг бош инженери.

Шодиев Розимурод — Қарши нефть базасининг директори.

Шерстнев Николай Николаевич — «Узбекнефть» бирлашмаси норматив-тадқиқот станциясининг пармаловчиси.

Ёқубов Муллажон — «Бухарабурнефть» тресту Газли эксплуатацион пармалаш конторасининг бош инженери.

«МЕҲНАТДА УРНАК КУРСАТГАНЛИГИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН

Аниськов Александр Иванович — Ўзбекистон ССР «Главнефтеснабсбити» Самарқанд нефть базасининг механиги.

Асанов Абдували—Андижон пармалаш конторасининг слесари.

Бонов Евгений Александрович — Ленинск нефть қувури бошқармасида нефть ўтказиш мастери.

Вячина Раиса Хрисановна — «Узгипронефтегаз» институтининг бош инженери.

Дедловский Анатолий Матвеевич — Ўзбекистон ССР «Главнефтеснабсбити» Жиззах нефть базасининг механиги.

Коннова Антонина Алексеевна — «Узбекнефть» бирлашмаси Марказий илмий тадқиқот лабораториясининг инженери.

Маматқулов Асқар — Ўзбекистон ССР «Главнефтеснабсбити» Андижон нефть базасининг ишчиси.

Маҳкамов Иноят Маҳкамович — Қўқон геология-қидириш конторасининг бош инженери.

Мирзаев Шавкат Шарафиддинович —«Узбекнефть» бирлашмаси бош инженерининг ўринбосари.

Пирматов Йўлдошали — Тўрақўрғон нефть базасининг старший оператори.

Саломов Абдуҳоди — Риштон газ конторасининг машинисти.

Семикин Геннадий Степанович — «Андижон» нефть кони кон-қудуқларини ер остида ремонт қилиш оператори.

Тўраев Мирза — «Бухарабурнефть» тресту автотранспорт цехининг шофери.

Урунов Раҳим — Ўзбекистон ССР «Главнефтеснабсбити» Шарловуқ нефть базасининг механиги.

Усмонов Нуъмон Усмонович—«Чимён» нефть конининг бош инженери.

Файзиматова Танзила Абдуллаевна — «Полвонтош» нефть конининг техниги.

Эминов Рустам—«Андижон» нефть конида нефть ва газ чиқариш оператори.

КПСС XXIII съезди қарорлари амалда

МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ МАСАЛАЛАРИ

КПСС XXIII съездининг СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 — 1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан Директиваларининг ҳар бир сатри партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш тўғрисида ғамхўрликлари билан суғорилгандир. Ҳозир КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) Пленуми томонидан ишлаб чиқилган иқтисодий тадбирларни изчиллик билан амалга ошириш асосида деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш қишлоқ хўжалигидаги асосий вазифалардан бири бўлиб қолди.

Съезд Директиваларида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини, энг аввало пахтачиликни ривожлантириш юзасидан Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари олдига ҳам катта вазифалар қўйилган. Партия ва ҳукуматимизнинг доимий ёрдами, пахтакорларнинг фидокорона меҳнати туфайли республика колхоз ва совхозлари ўтган етти йиллик давомида пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантириш соҳасида яхши натижаларни қўлга киритдилар. 1965 йилда пахта етиштириш бўйича етти йилликнинг охирги йилига мўлжалланган даражадан ўзиб кетилди. Бутун етти йил ичида эса Ўзбекистон давлатга пландагидан 536 минг тонна кўп пахта етказиб берди. Ўтган йили давлатга 3 миллион 900 минг тоннадан кўпроқ, яъни 1958 йилдагига қараганда 850 минг тонна кўп «оқ олтин» топширилди, ҳосилдорлик гектар бошига 3 центнер оширилди.

Янги беш йиллик план бўйича Ўзбекистон ССРда беш йил давомида 19 миллион 630 минг тонна, яъни 1960 — 1964 йиллардагига қараганда 3 миллион 160 минг тонна кўп пахта етиштириш мўлжалланган. Ҳар йили ўртача 3 миллион 926 минг тонна, яъни ўтган беш йиллик давомида ҳар йили етиштирилганига қараганда 630 минг тонна кўп пахта етиштирилмоғи керак. 1970 йилга бориб республикамиз бўйича ялпи пахта ҳосили 4 миллион 180 минг тоннага етказилиши лозим. Бу улкан вазифа биринчи навбатда пахтачиликни **комплекс механизациялаш**, шунингдек **химиялаштириш** ва **деҳқончилик маданиятини ошириш, суғоришни янада ривожлантириш** асосида амалга оширилади.

* * *

Республика пахтачилигини ривожлантириш соҳасида эришилаётган ютуқлар асосан пахтачилик хўжаликларининг техника билан яхши қуролланганн, пахта етиштириш ва ҳосилни йиғиб олиш жараёнларини механизациялаш туфайли қўлга киритилмоқда.

Республика қишлоқ хўжалигида энергетика қувватининг умумий ҳажми 1964 йилнинг охирига келиб 8.617 минг от кучини ташкил этди. Бу 1958 йилнинг охиридагига қараганда деярли икки баравар кўпдир. Республика колхоз ва совхозларида ишлаётган ҳар бир кишига ҳисоблаганда энергетика қувватининг миқдори шу давр ичида 2,8 от кучидан 6,1 от кучига, ҳар юз гектар ердаги экинга ҳисоблаганда 123 от кучидан 252 от кучига етди.

Фақат кейинги етти йилнинг ўзида республика колхоз ва совхозларига деярли 64 минг трактор, 25 пахта териш машинаси, 7 мингга яқин ғалла ва силос комбайнлари, 59,6 минг трактор культиватори, 40 мингдан кўпроқ трактор сеялкаси, деярли 27 минг трактор плуглари сотилди.

Шуниси қувончлики, техниканинг сифат состави тубдан ўзгарди. Ҳозир колхоз ва совхозларга экин экиш, ўсимликларни парвариш қилиш ва ҳосилни ўриб-йиғиб олиш учун бақувват, тезюрар тракторлар етказиб берилмоқда. Кейинги етти йилликда ғўза парвариши ва пахтани йиғиб олишни механизациялаш учун янгидан 29 хил конструкциядаги машина, илгари механизмлар ишлатилмаган жараёнларни механизациялаш учун олти хил янги машина яратилди.

Техника билан қуролланиш даражасининг тобора ўсиб бораётганлиги республика колхоз ва совхозларига қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг турли жараёнларини катта ҳажмда механизациялаш имконини беради. Масалан, ҳозир пахтачиликда ерларни ҳайдаш, далаларни экиш олдидан тайёрлаш бўйича асосий ишлар, чигит экиш, ғўзани культивация қилиш ва эгат олиш, ўсимликни озиқлантириш, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш, ғўзанинг баргини тўкиш, минерал ўғитлар ташиб чиқариш, кўрак териш, йиғиб олинган ҳосилни ташиш ишлари тўла механизациялаштирилган.

Пахтани машинада териб олиш пахтачиликда чинакам техникавий революция деса бўлади. 1965 йилда республикамиз пахта далаларида йигирма мингдан кўпроқ терим машинаси ишлади. Улар билан 910 минг тонна пахта, яъни ялпи ҳосилнинг деярли тўртдан бир қисми териб олинди. Сирдарё областининг колхоз ва совхозлари ялпи ҳосилнинг 47 процентдан кўпроғини, Тошкент области — 43 процентдан кўпроғини машиналар билан териб олдилар. Ҳозир республикамизда ялпи ҳосилнинг 70 проценти ва ундан кўпроғини машиналар билан териб олаётган колхоз ва совхозлар оз эмас.

Илғор хўжаликларнинг тажрибалари шуни кўрсатадики, мавжуд машиналар комплекси улардан юксак унумли фойдаланилган тақдирда ҳозиргига қараганда бир ярим-икки баравар кам меҳнат сарфлаб пахта етиштириш, бир центнер ҳосил таннархини 18-20 сўмга тушириш имконини беради.

Илғор механизаторлар бундай кўрсаткичларга техникадан фойдаланилда юксак маҳорат кўрсатиш билангина эмас, балки машиналар комплексидан (айрим ҳолларда эса ҳатто синалаётган машиналардан) тўла фойдаланиш, бу ишни бегона ўтларга, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига ва касалликларга қарши кураш, ғўзанинг баргини тўкиш учун химиявий воситалардан фойдаланиш билан қўшиб олиб бориш туфайли эришмоқдалар. Лекин бундай машиналарни ишлаб чиқариш ҳалигача яхши йўлга қўйилмаган. Пахтачиликни комплекс механизациялаш учун мўлжалланган 47 хил машинадан фақат 32 тасигина ишлаб чиқарилгани фикримизнинг далилидир. Шунинг учун ҳам, ғўзани яганалаш, бегона ўтларни юлиш, суғориш, ерга тўкилган пахтани териб олиш каби оғир иш жараёнлари ҳалигача механизациялаштирилган эмас.

Шунинг учун ҳам беш йиллик планда ҳозир механизмлар кучи билан бажарилаётган жараёнларни механизациялаш даражасини янада ошириш билан биргаликда, ҳали механизациялашмаган иш жараёнларини механизациялашга алоҳида эътибор бериш кераклиги уқтириб ўтилган. Жумладан, бегона ўтларга қарши кураш ва тупроқ ҳосилдорлигини ошириш учун 1970 йилга бориб 52 процент майдонни икки қатламли қилиб шудгорлаш, 70 процент майдонда чигитни квадрат-уялаб экиш ва ғўзани икки томонлама парвариш қилиш, 80 процент майдондаги ғўзани сунъий ёмғир ёғдириш машиналари, эгилувчан трубопроводлар ва сифонлар билан суғориш, 43 процент майдондаги ғўзани механизмлар билан чеканка қилиш, 60 процент майдондаги ҳосилни, 72 процент майдонда ерга тўкилган пахтани машиналар билан териб олиш мўлжалланмоқда.

Бу вазифаларнинг муваффақиятли бажарилиши пахта етиштиришга сарфланадиган меҳнатни анча камайтириш, таннархини арзонлаштириш ва бу кўрсаткичлар бўйича илғор хўжаликлар даражасига яқинлашиб олиш имконини беради.

Пахта етиштиришда илғор технологияни амалда қўлланиш СССР Тракторсозлик ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигидан, унинг конструкторлик ташкилотларидан, шу жумладан, пахта териш машиналари бўйича давлат конструкторлик бюросидан, илмий текшириш институтларидан хўжаликларни бундан кейин техника билан янада қуроллантиришдан ташқари чигитни аниқ миқдорда ташлаб кетадиган сеялкалар билан экиш, бегона ўтларга қарши курашиш, далаларни текислаш, суғориш, ҳосилни йиғиб-териб олиш ва айниқса ерга тўкилган пахтани териб олишни механизациялаш учун янада мукаммал машиналар яратиш ва ишлаб чиқаришни тез амалга оширишни талаб қилади.

Ҳозирги вақтда пахтачиликдаги чопиқ ишларини бажариш учун етти маркадаги уч ғилдиракли чопиқ тракторлари, умуман пахтачилик хўжаликларида 26 маркадаги тўрт ғилдиракли тракторлар ишлатилмоқда. Бу улардан фойдаланишда ва ремонт ишларида жиддий қийинчиликларга сабаб бўлаётир.

Афсуски ҳозиргача пахтачиликнинг шу кеча-кундуздаги талабларига тўла жавоб берадиган трактор яратилмаган. Шу кунда пахтакор хўжаликларда ишлатилаётган асосий чопиқ трактори — «Т-28-Х3» маркали трактор 40 от кучига эга бўлиб, фойдаланиш ва иқтисодий кўрсаткичлари жиҳатидан уни ҳозирги замон чопиқ трактори деб бўлмайди. Бу тракторнинг қуввати кам бўлганлиги учун кенг қаторлаб экилган майдонларда ғўзани парвариш қилиш ва ҳосилни йиғиб-териб олиш ишларини комплекс механизациялаш имконини берадиган машиналар системасини яратиш учун база бўлиб хизмат қила олмайди. «Т-28-Х3» трактори «универсал»га нисбатан икки баравар кўп кучга эга бўлганига қарамай, унинг техникавий даражаси Иттифоқимизда ишлаб чиқарилаётган бошқа маркадаги тракторларга қараганда жуда паст. Завод томонидан капитал ремонтгача 2500-3000 соат ишлашига гаров берилганига қарамай, бу тракторнинг бирорта узели ремонтсиз ёки алмаштирилмасдан ана шу муддатга чидамайди.

Бу ўринда хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, ғўзани парвариш қилиш, ҳосилни йиғиб-териб олишда, шунингдек кенг қаторлаб экилган майдонларда кўп қаторли машиналарни қўлланган ҳолда янада илғор технологияни жорий этиш имконини берадиган пахтачилик модификациясидаги тракторларни яратиш асосий масалалардан биридир. Шу билан бир қаторда тракторсозлик саноати ишлаб чиқараётган тракторларнинг кўп маркалилигини анча қисқартириши керак.

Техника прогресси машинасозлар томонидан яратилаётган ва чиқарилаётган ишлаб чиқариш воситалари — машиналар, асбоб-ускуналарнинг юксак сифатли бўлишини тақозо қилади. Шунинг учун ҳам партия XXIII съездининг Директиваларида қишлоқ хўжалик техникасининг сифати ва қувватини кескин ошириш кераклиги таъкидлаб ўтилган. Шуни айтиш керакки, машинасозлар кейинги йилларда КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорларини бажара бориб, ишлаб чиқарилаётган техниканинг сифатини анча яхшилаганликларига қарамай, қишлоқ хўжалигига конструкцияси ҳали мукаммал бўлмаган ва амалда синаб кўрилмаган машиналарни етказиб бермоқдалар. Ҳатто айрим машиналар, жумладан «СТВХ-4» чигит экиш сеялкаси ва бошқа машиналар ишлаб чиқаришдан чиқариб юборилаётир. Бунга асосий сабаб шуки, янги машиналарни яратишда Ватанимиз ва чет эл машинасозлигининг бой тажрибалари ҳисобга олинмаяпти. Шундай ҳоллар ҳам бўладики, айрим машиналар тасдиқланмаган агротехника талабларига биноан яратиляпти. Янги машиналарда бошқариш механизмлари жуда мураккаб бўлиб, мойлаш точкалари жуда кўп. Бу, ой сайин тракторларни техника кўригидан ўтказиш учун механизаторларнинг кўплаб вақт сарфлашларига сабабчи бўлмоқда. Янги машиналар лойиҳалаштирилаётганда уларнинг конструкцияларига замонавий материаллар (пластмассалар, капрон ва бошқалар) ва иқтисодий тежамли металлар камдан-кам киритилади.

Кейинги йилларда комплекс механизацияни жорий этиш жараёнида қишлоқ хўжалик корхоналари ва саноатни бир-бирига яқинлаштирадиган янги иш турлари пайдо бўлди. Пахтани қоп-қанорсиз ташиш, қуритиш каби ишлар ана шулар жумласидандир. Назаримда СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Союзсельхозтехника» бирлашмаси, СССР Енгил саноат министрлиги ва уларнинг илмий текшириш муассасалари бу масалани атрофлича ўрганиб, уни хўжаликлар ва давлат учун фойдали йўсинда ҳал қилсалар дуруст бўлур эди.

Қишлоқ хўжалигини механизациялаш тўғрисида сўз кетаётганда ремонт базаси тўғрисида гапирмаслик мумкин эмас. Давлат қишлоқларда ремонт базасини мустаҳкамлаш учун кўплаб маблағ ажратгандан кейингина бу иш анча юришиб кетди. Ўтган уч йил мобайнида республикамизда фақат «Сельхозтехника» системаси бўйича 110 дан ортиқ ремонт устахонаси қурилди ва янгидан реконструкция қилинди. Лекин ҳозирги пайтда ремонт базаси қишлоқ хўжалигининг эҳтиёжларини тўла қоплай олмаяпти. Шуни ҳисобга олиб, съезд Директиваларида ёзиб қўйилганидек, мураккаб ремонт ишларини асосан «Сельхозтехника» бирлашмаларининг устахоналарида бажариш кераклигини яна бир марта уқтириб ўтмоқчиман. Пахтачиликни комплекс механизациялашни янада ривожлантириш билан боғлиқ бўлган айрим масалалар ана шулар.

КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленумида «Дон ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан муттасил мўл ҳосил олмоқ учун ерларни мелиорациялашни кенг ривожлантириш тўғрисида» қарор қабул қилинди. Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилиш пахтачиликни комплекс механизациялаш билан чамбарчас боғлиқдир. Шубҳа йўқки, КПСС Марказий Комитетининг май Пленуми қарорларини амалда бажариш натижасида қишлоқ хўжалигида вужудга келадиган янги қулай шарт-шароитлар, орттирилган бой тажриба, колхоз ва совхозларда жуда катта моддий-техника ресурслари ва малакали кадрларнинг мавжудлиги пахтачиликни кескин ривожлантириш борасида қўйилаётган улкан вазифаларни муваффақиятли бажариш имконини беради.

И. В. БАБКОВ,
«Узсельхозтехника» республика бирлашмасининг раиси.

Бизнинг ахборот

ПАНЕЛЛИ УЙЛАР

Қорақалпоғистон АССРдаги 12-қурилиш тресги коллективи колхоз ва совхозларда кўплаб уй-жой бинолари қуриш учун барча тадбирларни кўрмоқда. Ўтган ойдан бошлаб Кегайли районидаги «ВЛКСМ 45 йиллиги» шоликорлик совхозида дастлабки йирик панелли уйлар қуришга киришилди. 12-қурилиш трестининг 3-механизациялаштирилган кўчма колоннаси коллективи дастлабки 10 та кўп квартирали уй-жойни фойдаланишга топширди.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«БАХТ ЎЙИ»

Ҳазорасп районидаги Нариманов номли колхоз марказида қад кўтарган янги қўш қаватли бино қишлоқ ҳуснига-ҳусн қўшиб турибди. Бу — «Бахт уйи»дир. Колхозчи йигит ва қизларнинг никоҳ тўйлари, оила байрамлари, қарияларни пенсияга узатиш сингари тантанали маросимлар шу ерда ўтказилмоқда.

У. СУЛТОНОВ.

ҚАРШИ ЯНГИЛИКЛАРИ

УЧИНЧИ КЕНГ ЭКРАНЛИ...

Қарши шаҳрида учинчи кенг экранли кинотеатр қуриб битказилди.

«ОНА» САҲНАДА

Муллатўйчи Тошмуҳамедов номидаги Қашқадарё область театри коллективи Саида Зуннунованинг «Она» пьесасини саҳналаштирди.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Тошкент қурилиши — умумхалқ иши

УЛАР ҚАЛБИ СЕН БИЛАН, ТОШКЕНТ!

Бунақа хатлар юзлаб, минглаб ҳисобланади. Кундан кунга хатлар тобора кўпаймоқда. Бу хатлар турли адресларга келаётган бўлса ҳам, лекин Тошкентда яшаётганларнинг ҳаммасига атаб ёзилмоқда, чунки шу машаққатли кунларда барча совет кишиларининг қалби тошкентликлар қалби билан ҳамоҳанг бўлиб урмоқда.

Узоқ Шарқдан келган бир хатда бундай дейилади:

«Салом, азиз ўзбек дўстлар! Буни сизларга қизил байроқли Тинч Океан флотининг жангчилари ёзмоқда. Севикли шаҳрингиз Тошкент бошига тушган офатни эшитиб ҳаммамиз жуда ҳаяжонландик. Барча совет кишиларининг ёрдами ва мадади билан ўзбек халқи зилзила оқибатларини қисқа вақт ичида тугатиб, шаҳар қиёфасини тиклаб олишига аминмиз. Биз бу ерда, Тинч океан соҳилларида бўлсак ҳам, лекин Тошкентдаги воқеаларни доимо кузатиб турибмиз. Ҳарбий хизматга чақирилмасдан олдин биз Совет Иттифоқининг турли шаҳарларида яшаганмиз ва ишлаганмиз. Лекин ўзбек халқининг бошига кулфат тушган ҳозирги пайтда биз Тошкентни тиклаш ишига ўз меҳнатимизни қўшишни истар эдик. Тошкент тез орада тағин ҳам гўзал шаҳар бўлиб қолишига ишонамиз».

Бу хатга уч киши қўл қўйган: Борис Капин, Николай Уткин, Ғайрат Содиқов. Бу йигитлар республикамиз пойтахтига ўзларининг «Ишда чиниққан бақувват қўлларини» таклиф қилиб, агар лозим бўлса демобилизация қилинишлари биланоқ Тошкентга келишга ваъда берганлар.

Бу хат Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетига юборилган. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига, республика Министрлар Советига, Тошкент шаҳар партия комитетига ва шаҳар ижроия комитетига, бошқа кўпгина ташкилотларга мамлакатнинг ҳамма томонидан шундай хатлар келиб турибди. Ҳар бир хатда тошкентликларга чуқур ҳамдардлик изҳор қилинмоқда, ёрдам беришга тайёрмиз, деб айтилмоқда.

«Мен Барнаулда тураман. Квартирам бор. Лекин Тошкентда капа тикиб яшаётган кишиларнинг янги уйларга тезроқ кўчиб киришларини истар эдим» — Иван Гаврилович Орлов Ўзбекистон пойтахтида шу важдан ишлаш ниятида эканлигини билдириб, мазкур хатни ёзиб юборибди.

Ҳарбий шофер Алексей Григорьевич Зайцев Тошкентга келишга ўзининг тайёр эканлигини билдириб, «Янги Тошкентни қурувчиларнинг биринчи сафларида бўлмоқчиман» деб ёзади.

Шундай хатларни юборган кишиларнинг ҳаммаси Тошкентга фақат ишга яроқли кишиларгина эмас, шу билан бирга қурилиш майдонларида энг кўп ёрдам кўрсатишга лаёқатли, ўз ишига моҳир усталар кераклигини яхши биладилар. Куйбишев областидаги Сергиевск станциясидан хат юборган беш азамат — А. Г. Канивец, П. М, Смирнов, В. А. Рассацкин, В. М. Веселов ва В. Кострошин ҳам буни яхши биладилар. «Биз «851-Мостопоезд» ёшлари Тошкентни тиклаш ишларига ёрдамлашмоқчимиз, — дейилади уларнинг хатида. — Ҳар биримиз монтажчилик ҳунарини яхши биламиз, бундан ташқари, ҳар биримизнинг шоферлик, ғишт терувчилик, дурадгорлик, электр-газ пайвандчилик, слесарлик касбимиз ҳам бор».

Агинскда иккинчи микрорайон қураётган қизлар, Ригадаги 15-профессионал-техника билим юртини тамомлаб, бўёқчи-сувоқчи, слесарь-водопроводчи ва бульдозерчи бўлиб чиққан ёшлар, Бокудаги Жавдад Оғаев, Симферополдаги шофер ва автослесарь В. В. Евмешкин, Киров областидаги коммунист биринчи класс крановщик В. П. Бубнов ва унинг дўсти комсомол йигит шофер В. Г. Гушчин ҳам шундай таклифлар билан Тошкентга хат ёзиб юбордилар.

Тошкентда қандай қийинчиликларга учрашларини уларнинг ҳаммаси ҳам билармикин? Эҳтимол, шу кўнгиллилардан баъзиларини ҳозир бутун дунёга таниқли бўлиб қолган шаҳарнинг ўзи шунчаки қизиқтираётгандир? Бу саволларга ўн икки киши қўл қўйган яна бир хатдаги қуйидаги сатрлар жавоб беради деб ўйлаймиз:

«Бизлар хоҳлаган жойимизга боришимиз мумкин, албатта. Лекин биз армия хизматини тамомлагандан кейин Тошкентдаги қурилишда бир-икки йил ишламоқчимиз. Биз десантчи бўлиб хизмат қилиб чиниққан йигитлармиз. Палаткаларда ҳам, очиқ ҳавода ҳам яшайверамиз. Кўпчилигимиз шофермиз. Орамизда ғишт терувчилар ҳам, дурадгорлар ҳам бор. Тошкентда умрбод туриб қолиш ниятимиз йўқ. Икки йил ишлаб бўлганимиздан кейин ўз юртларимизга тарқалиб кетамиз. Аммо ҳозир Тошкент аҳолисига кўмаклашиш учун ҳаммамиз битта бригадада биргалашиб ишласак, деган ниятдамиз».

Шу 12 кишининг орасида А. Нуразаев, М. Подгайский, Ю. Елахин деган йигитлар ҳам бор. Лекин бошқа хатларни ўқиб чиққанингиздан кейин, шу фамилиялар қаторига минглаб, ўн минглаб бошқа кишиларнинг фамилияларини ҳам бемалол қўшиб қўйиш мумкинлигини тушуниб оласиз.

Е. МАЙОРОВ.
ЎзТАГ мухбири.

ҲАМКАСАБАЛАР КЎМАГИ

Табиий офатдан зарарланган Тошкент — бутун мамлакатнинг, совет халқининг диққат марказида турибди. Қурилиш материаллари, турли ускуналар ортилган эшелонлар Тошкентга кетма-кет кириб келяпти, минглаб бинокорлар шу азим шаҳарни қайта қуришга кўмаклашиш учун йўлга чиқяптилар.

Бутуниттифоқ радио ва телевидение Давлат комитети ҳам республика радио ва телевидение комитетига мадад қўлини чўзиб, Тошкентга учта автобус-студия юборди. Ҳозир эшиттиришлар ана шу студияларда олиб бориляпти. Шунингдек, трансляция ускуналари, «ПТС» кўчма телестудияси ҳам тошкентлик радио ва телевидение ходимларини мамнун қилди.

Бутуниттифоқ радио ва телевидение Давлат комитети аъзоси ўртоқ В. Ф. Железова раҳбарлигида 18 кишидан иборат инженер ва техниклар радио уйи қурилишида жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилишяпти. Ишни сменали уюштирган москвалик мутахассислар радио уйи қурилишини тезроқ тугаллаш учун бутун куч ва ғайратларини сарфлашяпти.

— Бизни қувонтирган яна бир нарса шуки, — дейди республика радио ва телевидение Давлат комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Х. Худойбердиев, — москвалик ҳамкасбларимиз болаларимизни ўз қучоқларига таклиф этишяпти. Ходимларимизнинг 300 фарзанди Подмосковьедаги пионерлар лагерларида дам оладилар.

СИДҚИДИЛДАН

Тошкент биз ўқитувчилар учун ҳам азиз ва муқаддас. Ахир, биз ана шу бағри кенг, азим шаҳарда 4-5 йиллаб таълим олдик, тузини ичдик. Бир кун туз ичган жойга қирқ кун салом бер, дейди халқимиз. Қучоғида ардоқлаб, қўлимизга ҳаёт йўлланмасини берган жонажон пойтахтимизга зилзила оқибатини тугатишда ёрдам берамиз.

Гулистон районидаги 11-мактаб ўқитувчиси Қурбон Мамадалиев педагогик коллектив йиғилишида ана шундай қалб сўзларини айтганда, барча ўқитувчиларнинг фикрини ифодалаган эди. Педагогик коллектив аъзолари бир кунлик иш ҳақларини «Тошкент фонди»га беришга аҳд қилдилар.

Сирдарё областидаги бошқа жуда кўп корхона, муассасалар коллективлари ҳам республикамиз пойтахти учун ёрдам қўлини чўзмоқдалар. Жиззах оҳак заводи ишчилари Тошкент қурилишлари учун 150 тонна оҳак жўнатдилар. Ховос посёлкасида қурилган 18 квартирали уй-жой биноси ҳам тошкентликларга ажратилди. Яқин кунларда областнинг бир группа қурувчи ва ремонтчилари Тошкентга жўнаб кетади.

А. ЭГАМНАЗАРОВ.

ҲИММАТ

Наманганликлар зилзиладан зарар кўрган тошкентликларга ёрдам беришга тайёр эканликларини изҳор қилмоқдалар. Шаҳар бинокорлари Чилонзор массивида ўз қурилиш материаллари билан 2 та 44 квартирали йирик панелли уй-жой биносини қуриб беришга аҳд қилишди. Тез орада Наманган бинокорлари Тошкентга келиб, қурилиш ишларини бошлаб юборишади.

М. СУЛТОНОВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

ОЛИМНИНГ БАХТИ

Колхоз даласи. Деҳқонлар терлаб-пишиб меҳнат қилишяпти. Чопиқ қилаётган пахтакорлардан сал нарироқда аёллар ўтоқ қилишмоқда. Шуларнинг ёнида ёз офтобининг тиғига бардош бериб турган тағин бир киши бор. Кўринишидан, усти-бошидан у киши колхозчига ўхшамайди. Бу одам ким дейсизми? Улуғбек номли Фарғона Давлат педагогика институтининг профессори Сирож Саҳобиддинович Саҳобиддинов.

Олимни бу ерга бошлаб келган нарса шуки, у кўп йиллардан буён Ўрта Осиё ўсимликлар дунёсини, шу жумладан Фарғона водийсидаги ўт-ўланларни, пахтакорларнинг энг ёмон кўрган нарсаси—бегона ўтларни ўрганмоқда. Олим ёшлигиданоқ ўз ҳаётини доривор, шифобахш ўсимликларни қидириб топишга, экиннинг овқатига шерик бўладиган текинхўр бегона ўтларни таг-томири билан қириб ташлашга бағишлаган. Мана у мамлакатимиздаги энг кекса олий ўқув юртларидан бири Ленинград Давлат университетининг биология факультетини тамом қилиб чиққандан буён ўттиз тўрт йил ўтди. Профессор Саҳобиддинов ҳозир 60 ёшда. Унинг педагогик фаолияти бошланганига роппа-роса қирқ йил бўлди. Айтишга осонми, фаннинг сермашаққат йўлида қирқ йил ҳормай-толмай меҳнат қилиш, шогирдлар етиштириш. Тунларни тонгларга улаб ўқиш, мутолаа қилиш, билим уммонининг тубига етиш мумкинмикан деб ҳамиша қидириш...

Профессор Сирож Саҳобиддинов хонаки, тор кабинетидан чиқмай ўтирадиган олимлар тоифасига кирмайди. У билим, фандан одамларга наф етиши керак, олим ўз ҳаётини одамларни бахтиёр қилишдек олижаноб ишга бағишлаши керак деб, ўйлайди. Профессор Саҳобиддинов педагогик фаолият билан бирга илмий ишни чамбарчас боғлаб, шу қирқ йил мобайнида юздан ортиқроқ илмий асар ёзди. Шундан 90 тадан зиёдроғи нашр қилингандир. Чунончи, «Ўзбекистонда энг кўп тарқалган бегона ўтлар ва унга қарши кураш чоралари» деган катта илмий иши биринчи марта 1934 йилда нашр этилган эди. Шундан буён китоб тўрт марта босилиб чиқди. Бу асарни олий ўқув юртлари биология факультети студентларининг ҳам, агрономларнинг ҳам, ботаника ўқитувчиларининг ҳам қўлида кўриш мумкин. Олим ғумай, қамиш, ғўзағар, зарпечак, қўйпечак, мачин, саломалайкум, қизил қиёқ, ажриқ сингари бегона ўтларни таг-томири билан қуритиш, бу ўтларга қарши курашда химия мўъжизаларидан фойдаланиш соҳасида пахтакорларга қимматли маслаҳатлар берган.

...Оғир уруш йиллари. Қаҳратон қиш. Тошкўмир ортилган поездлар эшелони деярли биз томонга қатнамай қўйган пайт. Халққа, меҳнат аҳлига катта корхоналарни юргизиш, нон ёпиш, қаҳратон қиш кунлари кулбаларни иситиш учун тошкўмир керак, корхоналаримизга нефть керак. Уруш пайтида бу хил хом ашёларни қаердан олиш мумкин? Олим Фарғона водийсида торф борлигини, бу қимматли хом ашёдан ўғит сифатида ҳам, ёқилғи сифатида ҳам фойдаланиш мумкинлигини биларди. Шу соҳадаги илмий ишини давом эттириши туфайли Фарғона водийсининг Жалақудуқ, Қўқон районлари атрофида ер бетидаги миллиард кубометрлаб торфдан фойдаланила бошланди. Бу қанчадан-қанча миллион тонна тошкўмирнинг, нефтнинг ўрнини босди. Профессор Саҳобиддинов ўша оғир йиллардаги кашфиётининг самараси ўлароқ «Ўзбекистоннинг торф бойликлари ва улардан фойдаланиш истиқболлари» тўғрисидаги китобини ёзди.

Профессор Саҳобиддиновнинг энг катта хизматларидан бири шуки, у русча-ўзбекча ботаника терминология луғатларини яратиш соҳасида узоқ йиллар мобайнида самарали ишлаб келмоқда.

Профессор Саҳобиддинов биринчи «Ўсимлик системаси» дарслигининг ҳам муаллифидир. Бу китоб Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қирқ йиллигига бағишлаб ёзилган эди. Ҳозир олим Улуғ Октябрнинг эллик йиллиги шарафига 35 босма листдан иборат китоби «Ўсимликлар системаси»нинг иккинчи қисмини ёзиб, нашриётга топширди.

Ҳар бир боғбоннинг ўз устози бўлганидек, олимнинг ҳам ўқитган, тарбият қилган домлалари бор. Булар кимлар деб сўрасак, профессор Саҳобиддинов СССР Фанлар академиясининг академиклари марҳум Владимир Леонтьевич Комаров, ҳозир 86 ёшли Владимир Николаевич Сукачев, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Евгений Петрович Коровинларнинг номини миннатдорчилик билан тилга олди. Кекса олимнинг шогирдлари ҳам кўпдир. Булар кимлар дейсизми? Андижон пахтачилик институти ботаника кафедрасининг мудири, биология фанлари кандидати Наби Тўйчиев, Самарқанд қишлоқ хўжалик институти биология кафедрасининг мудири Искандар Ҳамдамов, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ботаника-экспериментал институти директорининг ўринбосари, биология фанлари доктори Садри Йўлдошев, Тошкент Давлат университетининг доценти Замон Муродов, Фарғона Давлат педагогика институтининг илмий ходимлари Фарида Асророва, Фатила Мамажонова ва бошқалардир.

Профессор Саҳобиддиновнинг кўп йиллик самарали хизматлари муносиб тақдирланган. Унинг кўкрагида Ленин ордени, «Ҳурмат белгиси» ордени, қўш-қўш медаллар ярқираб турибди. Коммунист-олим улуғ ўзбек мутафаккири Абу Али ибн Сино «Алқонун»ининг иккинчи китобини рус ва ўзбек тилларига таржима қилишда таржимонларга яқиндан ёрдам берди, юзлаб дарсликлар, программаларни таҳрир қилди.

Илмнинг олий чўққиларига ҳамиша интилиб, ёш олимларни тарбиялаётган, қанча-қанча муаллимларнинг домласи ижодкор профессорга сиҳат-саломатлик, узоқ умр тилаймиз.

Ҳамид НУРИИ.

ХАТЛАРГА ОБЗОР

МИРИШКОРЛАР

Бу йил республикамиз пиллакорлари она-Ватанга 16800 тонна пилла етказиб беришга аҳд қилган эдилар. Айрим илғор районларнинг пиллакорлари йиллик планни бажариб, мажбурият ҳисобига пилла топширяптилар. Термиз, Жарқўрғон, Шўрчи, Сирдарё районларининг пиллакорлари ана шулар жумласидандир.

Илғорлар ипак қуртини машҳур пиллакорлар Ҳурмат Тешаева, Олияхон Султоноваларнинг тажрибалари асосида парвариш қилаётганликлари, ишни тўғри ташкил этаётганликлари туфайли ана шундай ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Редакциямизга ҳар куни қишлоқ мухбирларидан пиллакорларнинг зафарлари ҳақида ҳикоя қилувчи ўнлаб хат-хабарлар келиб турибди.

— Ленинград районидаги Энгельс номли колхозда ипак қурти 26 апрелда тарқатилган эди, — деб ёзади А. Тошматов ва М. Йўлдошев ўртоқлар. — Ҳадияхон Мадаминова қуртларни 19 кунда дастага киргизиб, бир қути уруғдан 140,4 килограмм пилла топширди. Бу колхоздагина эмас, балки бутун районда энг юқори кўрсаткичдир.

Бухоро тажриба станциясининг пиллачиси Жамол Арслонова ҳам куни кеча қабул қилиш пунктига уч қути уруғдан 315 килограмм пилла топширди. Моҳир пиллакор социалистик мажбуриятини шараф билан бажарди. А. Ҳазратқулов ва Н. Охуновларнинг ёзишига қараганда, Ўзбекистон районидаги «Комсомол» совхозида ҳам пилла териш бошлаб юборилди. Холниса Зоҳидова, Донохон Мамадиевалар ҳар қути уруғдан 100—110 килограммдан пилла топширдилар.

Республикамизда бундай миришкор пиллакорлар талайгина. Бухоро районидаги Фрунзе номли колхоздан Ҳамро Турсунова, Вобкент районидаги «Шофиркон» колхозидан Марзия Ҳайдарова, Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозидан Ҳикоят Комилова, Шаҳрисабз районидаги Куйбишев номли колхоздан Шарофат Ҳасанова, Ҳазорасп районидаги Фрунзе номли колхоздан Шарифа Абдуллаева сингари пиллакорлар ҳам ҳар қути қурт уруғидан 80—100 килограммдан аъло сифатли пилла етказиб бериш учун курашмоқдалар. Газетхонлардан Ғ. Ўринов, Р. Сафаров, М. Қодиров, Ш. Жуманиёзов ва бошқалар ана шу ҳақда ёзиб юборганлар.

СЕНИ СОҒИНИБ...

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Воҳид Зоҳидов яқинда Совет делегацияси составида бир неча Африка мамлакатларида бўлиб келди. У сафар давомида [illegible] архитектура ёдгорликлари [illegible] мустақиллик йўлига кириб, ўз тараққиёти йўлида курашаётган Африканинг [illegible] «Сени соғиниб...» [illegible]

Қуйида «Сени соғиниб»нинг [illegible]

1. ВАТАН ҚАЛБИДА

Кудратли лайнеримиз мовий осмон бағрида сокин учиб кетмоқда. Ниҳоят, бепоён Ватан пойтахтининг атрофидаги ўрмонлар, сўнгра оқ мрамор шаҳарнинг муҳташам бинолари кўзга ташлана бошлади. Дилни қандайдир кучли ҳаяжон, сирли сезги ва турли ҳиссиётлар тўлқинлари қоплаб олди.

Муқаддас шаҳар тупроғига қўндик.

Ҳаво тоза. Ҳар нарса 20 даражали яхшигина совуқ билан нафас олаётгандай. Шаҳар остоналаридаги ўрмон дарахтлари [illegible]

[illegible] ларнинг яна бир ўта ажойиб фазилатли сири — нақадар ўйноқи, майин ва гулдуросли музикаси бор!

— Рус пейзажи музикадан ибо[illegible]

Хуллас, ўта ажиб ва нажибдир, ўта гўзал ва ёқимлидир рус қиши. Унинг ўзигагина хос, бетакрор, ҳеч ерда қайтарилмас хусусияти ва хусни бор. [illegible]

[illegible] да теплоходда эдик) Ўртаер денгизи эди.

Нақадар гўзал, қудратли денгиз ва нақадар сирли, сеҳрли манзара!

Баъзи ерларда сув сокин, жилвакор; қуёш нурлари билан аста ўйнашаётгандай офтоб билан ўпишаётгандай. Баъзи ерларда эса кўтарилаётган ва шу оннинг ўзидаёқ ғойиб бўлаётган баланд «тепа»ликлар, оппоқ кўпиклар унинг пўртаналар маконига айланиб ва атрофга даҳшат солиб пишқираётганлигидан, ўкираётганлигидан дарак берарди.

Ғоят кичик бўлиб кўринган кемалар шундай чексиз, зўр ва бепоён денгиз долғалари қўйнида беҳад қудрат ва даҳшатни енгиб, наҳангдай сузиб кетмоқда. Бизнинг лайнеримиз ҳам янада хавф-хатарли, бинобарин янада зўр осмон денгизида бепарво ва бехатар учишни давом эттирмоқда.

Айниқса шундай пайтларда одам ақли ва қобилиятига, закоси ва даҳосига, қудрати ва журъатига билоихтиёр махлиё бўлмасдан ҳамда қойил қолмасдан иложи йўқ кишининг...

Қуруқлик кўрина бошлади. Дам ўтмай кемамиз ғилдираклари Жазоир аэропорти заминидан жой олди. Эшикдан чиқишимиз биланоқ эътиборни биринчи ўзига тортган нарса араб дўстларимиз чеҳрасидаги ёқимли табассум, муаттар баҳор ҳавоси ва теварак-атроф ерларни қоплаган кўкат, чечак бўлди.

Ажиб, бундан бир неча соат аввал жилвали ва жозибали қор билан эдик, энди эса қаршимизда гўзал ва иффатли баҳор! Нима ҳам дейсан мўъжизали ва хайратланарли коргоҳ ва сиргоҳ ҳисобланган табиатнинг қудрати ҳамда маҳоратига!

Яна шуни ҳам айтай: мен дарров бориб, ўшал кўкат ва чечакларга назар ташладим ва ҳайратландим — улар худди биздагидай, ҳа, Ер куррасининг ғоят узоқ ва тамомила бошқа чеккасидаги баҳорда пайдо бўладиганларидай: Ўша барра ўт ва бинафша, ўша атиргул ва бойчечак...

Ҳозирги замон Европа архитектураси стилида солинган ҳашаматли аэропорт биносида дўстларимиз лаззатли араб таоми ва муздай мева шарбати билан меҳмон қилганларидан сўнг шаҳар томон йўл олдик.

2. ДЎСТ ЖАЗОИРДА

Мана, қаршимизда қадимий ва янги Жазоир!

Мустамлакачилик вақтларида Жазоирдаги ишлатилиши мумкин бўлган энг яхши ерларни француз келгинди зўравонлар эгаллаб олган эдилар. Мамлакат мустақилликни забт этгандан кейин бу ерлар талончилардан тортиб олинди ва миллий тараққиёт манфаатларига хизмат қила бошлади.

Аммо ҳали анчагина маҳаллий феодаллар, қулоқлар — катта ер эгалари бор. Уларнинг қўлларида кўп бойликлар бўлиб, бу меҳнат аҳлларининг кучи ва пешана тери билан яратилган, бинобарин аслида халққа мансуб бойликлар мамлакатнинг ривожланишига ҳалал бермоқда. Шунинг учун ҳозирги ҳукумат ер ислоҳотини ўтказиш чораларини тайёрламоқда. Бу вазифани изчиллик билан амалга ошириш мамлакатда, халқ хўжалигида катта ижобий ўзгариш бўлади, албатта.

Хуллас, ҳали халқ ва мамлакат ҳисобига шундай бойлик тўплаган ва тўплайдиганлар, шундай бойликка эгалар ва шу туфайли умрини, кун ва тунини кайф-сафода ўтказадиганлар оз эмас. «Ал Мужоҳид» газетасининг маълумотига қараганда, ҳар бири 100 гектардан ортиқ ерга эга бўлган хусусий хўжаликларнинг сони саккиз ярим мингга боради, ҳар бири 50 гектардан ортиқ ерга эгалик қилган хусусий хўжаликлар эса 15 мингга етади.

Бунинг устига мустамлакачи сиёсиюнлар, ҳарбийлар ва амалдорлар қанчалик разил ва қабиҳ, кўнгил айнатадиган ва фожиали хулқ-атворлар, бузуқликлар олиб келмадилар, ахир!

Шундай қилиб, улар аҳолини моддий жиҳатдангина шилишга уринмадилар, айни замонда маънавий томондан ҳам қашшоқлаштиришга зўр бериб ҳаракат қилдилар, кишилар ҳаёти ва онгини ҳар қандай ярамасликлар билан заҳарлашга тиришдилар.

Мана шундай катта паразитик бойлик ва жирканч хулқ-атворга эга бўлганлар Жазоир тунида кайф-сафо қиладилар, мана шундай ярамасликлар шу тунги шаҳарда қанот ёядилар...

Мустамлакачилар яратган аччиқ тақдир, нобоп социал қоидалар инсон, халқлар ва мамлакатлар бошига не-не кулфатларни солмади...

Африка иқлимига хос ўта тим қора тун ва яқинларда ихтиро этилиб жорий қилинган неон чироқларнинг ёғдулари қўйнида арслондек ўкириб ётган улкан Жазоирдаги келгиндилар томонидан ўрнатилган, олов ва олчоқлик, қирғин ва қилич кучи билан сақланиб келган, неча-неча йиллар мобайнида ҳукмрон бўлган жабр-зулмат тузумининг оқибатларидан қуйидагиси мени ғоятда кучли ҳаяжон ва ғам-аламга солди.

...Бундай болалар оз эмас. Улар эртадан ярим кечгача хиёбон ва паркларда, отель ва ресторан, магазин эшиклари олдида юрганлари юрган, турганлари турган. Уларнинг «хизмат»лари ҳар хил: такси чақириб бериш ва фалон кинога олиб боришдан тортиб то тунги «кайф-сафо» ери ҳисобланган разолат хонага йўл кўрсатишга қадар. Бу «хизмат» мақсади ва ҳаққи — ҳеч бўлмаса озгина нон олишга етадиган чақа.

Ҳамон ёдимда айниқса шундайлардан бири — у дабдабали отель эшиклари олдида турган маъсум бола.

Биз шу отелда бир оз дам олгандан сўнг кеч соат ўнларда шаҳар кўриш ва ҳаво олиш мақсадида кўчага чиқдик. Шу он менинг кўзимга эшик олдида деворга суяниб турган ўн икки ёшлар атрофидаги бола ташланди. У ниҳоят даражада чиройли чеҳрали, ғамгин кўринишли, буғдой рангли, юзи сўлғин ва ёқаси чок араб боласи эди. Гоҳ кирган-чиққанларга, ўтган-кетганларга қараб кўзлари жовдирар, нажот ахтарар, гоҳ эса нотовонлик ва ночорлик ҳисси устун келиб бошини қуйи солар ва ерга қараганча тикилиб қотиб қолар. Тили одамларга қараб нимадир сўзламоқчи ва сўрамоқчи бўлади-ю, лекин дили қўймайди — бола бўлса-да, одамийлик онги, инсонлик ғурури бор унда. Лекин қандай бўлмасин аниқ сезилиб турибдики, унинг бутун фикри-зикри бирон чақага эга бўлишдир. Қандай қилиб?

Ҳамма гап ва азоб-изтироб мана шунда. Бола бечора яланг оёқ югуради, ёлворади, яна югуради, ахтаради, ўтинади. Ниҳоят кўпинча қўли бўш ва ҳорғин ҳолда ғамхонасига қайтади...

Менга шундай туюлдики, ўша арслондек ўкираётган шаҳар даҳшатлари ва иложсизлик азоблари уни худди қутирган аждаҳодек ютаётгандай: мурдору мунофиқларнинг тунги кайфи-сафо овозларига муҳтож ҳуқуқсизларнинг додфарёди қўшилиб кетган ёқимсиз гув-гув товушларнинг тўлқини тўфонида бир хас-чўпдек гоҳ чўкиб, гоҳ юзага чиқиб оқиб кетмоқда у бечора ниҳол бола.

Биз бориб унинг бошини силадик, суҳбатлашдик. Маълум бўлдики, унинг гўдаклик чоғида отаси француз мустамлакачиларга қарши курашда қўлга қурол олиб, узоқ вақт жонбозлик қилган, ғалабага оз қолганда ҳалок бўлган. Онаси эса амалдор француз уйида чўрилик қилган. Кескин кураш, кўп йиллар давом этган қаттиқ муҳтожлик ва ҳуқуқсизлик натижасида, айниқса меҳрибон ва вафодор ҳаёт йўлдошининг ҳалокатига бардош беролмай сил касалига мубтало бўлиб, ҳозир бир ҳароба кулбада охирги кунларни кечирмоқда, санамоқда — ҳам бу аламли олам билан, ҳам биргина жигаргўшаси бўлган саргардон боласи билан ҳамишаликка видолашишга тайёрланмоқда...

Ҳа, аччиқ тақдирнинг юрак ўртайдиган аччиқ азоби ва истеҳзосига қаранг!

Шундай қилиб, муқаддас Ватан озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган жанг алангалари ҳар ерда буралиб-буралиб ёнган, муҳтожлик ва вайроналик, террор ва таъқиб юрт бўйлаб кенг қанот ёйган пайтларда жуда кичик бўлган бола бечора на ўта меҳрибон ота оғушининг лаззатларини тота олди, на муҳаббатга тўлиб тошган нотавон онани сокин кўриш ва шодиёна эркалашларидан баҳраманд бўла олди, на ўйин ва ўйинчоқни билди.

Мана неча йиллар ўтди, у ҳамон дарбадар, отель эшиклари олдида хок-сор, кимнингдир меҳр-саховатига умид боғлайди, суянади, кутади, гоҳ шафқатсиздан шапати ейди, тош юраклидан таҳқир эшитади, безоридан туртки олади, гоҳ чорасиз меҳрибондан ҳайрихоҳлик кўради, иложсиздан илиқ сўз эшитади, унда ҳам, бунда ҳам билдирмасдан кўз-ёш тўкади, дили қон, ўзи изтироб исканжасида. Бунинг устига хаёлида кўзларига оловдек кўринган чақа ўлгур ҳеч тутқич бермайди. На чора, нима қилсин, ахир уни муҳтожлик азоби ўртамоқда-ку, бунинг устига Касбада кўримсиз кулбада юпун кийимга ўралган ҳолда яланғоч ер устида ётган ва кечадан бери оғзига ҳеч нарса олмаган муштипар ҳамда бемор она ҳам кутмоқда-ку уни!

Э воҳ, бу жажжигина ва гулдай боланинг нима айби бор, нима гуноҳи бор!? Ахир, у одам авлоди-ку! Ахир қуш ва мушук болаларини ардоқлайдилар-ку! Қолаверса суҳбатлашаётганимиз пайтда ёнимиздан ўтиб кетган ялтироқ янги машинада бир зодагон итининг бошини силаш ва ҳаммага кўз-кўз қилиш билан маҳлиё, мамнун. Шундайликка шундай, лекин нега бу инсон боласи шу даражада хор-зор ва хоксор! Ахир у кўкрак кериб озод нафас олиш, болаларга хос шўхлик ва шодлик билан ўйнаб-кулиш, аввал ўйинчоқ сўнгра китобу мактаб билан бўлиш, шундай қилиб оилани, ота ва она қалбини безаш, вояга етгач эса мўл билими, ижодий меҳнати ва маҳорати билан элу юртни обод этиш учун дунёга келган. Ҳа, ота ва онаси унга шу янглиғ не-не эзгу-умид ва ширин орзулар билан қараган!?

Лекин у... Бас, энди бу ҳақда — юрагим жуда ўртаниб кетди.

Яхшики, унинг келгиндилар асоратидан озод бўлган Ватанининг ҳукумати мустамлакачиликдан мерос бўлиб қолган бундай фожиаларга хотима бериш бобида мана неча йиллардан берли анчагина иш қилди[1]). Умидвормизки, бу иш охирига етказилар ва ҳозир ҳам кўзим ўнгида гавдаланиб турган, аммо ҳукумат ўз қўйнига олишга ҳали улгурмаган ўша ҳамда унга ўхшаган бошқа саргардон ўсмирларнинг ҳам бахти кулар. Бу ватан саодати учун курашда фидойилик қилиб ҳалок бўлган оталарнинг муқаддас хотирасига қўйилган энг яхши обида бўлажак.

Ҳа, азизим, жигарим, келажагинг порлоқ, ишон. Зотан сенинг танаси тирналган, лекин жароҳатлари бирин-кетин тузалиб бораётган, яқин йилларда қаддини ростлаб олиб бутун дунёга мағрур «мана — мен!» дейдиган улкан Ватанинг бор; сенинг узоқ вақтлар мобайнида таланган, таланти бўғилган, энди эса мустамлакачилик сиртмоғидан халос бўлиб миллий тараққиёт йўлига кирган ғоят олижаноб ва қобилиятли, азиз ва меҳрибон халқинг бор; сенинг, шу ватан ва халқингнинг бекиёс қудратли ва беҳад самимий дўстлари бор...

Ҳа, азизим, жигарим, улар сени бу аҳволда қолдирмайдилар — келажагинг порлоқ, ишон, саботли бўл, шу улуғ келажакка муносиб, уни яратишда ўзинг ҳам иштирок этадиган бўл, иштирок эт. Бу — сен ва сендайларнинг муқаддас вазифанг, муқаддас бурчинг.

Ҳа, халқ бахти, Ватан саодати мақсадида, шуни кўзлаб бир неча йил давом этган шиддатли кураш ва оғир революция йилларида туғилган, чиниққан бошқа, янги ёш Жазоир бор!

1) Биргина мустақиллик учун бўлган урушнинг ўзидагина бир ярим миллиондан ортиқ жазоирликлар ҳалок бўлган ва минг-минг болалар боқимсиз қолган эди. Ғалабадан кейин шулар учун ўнлаб мактаб-интернатлар ташкил этилди ва этилмоқда.

(Давоми бор)

ТАСС БАЁНОТИ

Гуантанамо ҳарбий базаси районида Америка Қўшма Штатлари Куба Республикасига қарши яна душманлик ҳаракатлари қилаётганлиги тўғрисида кейинги кунларда хабарлар келиб турибди.

Куба революцион Қуролли кучлар министрлигининг баёнотида айтилишича, 21 майда мазкур ҳарбий базадаги Америка ҳарбий хизматчилари Куба чегара қўшинларининг солдати Луис Рамирес Лопесни база территориясидан 150 метр берида ўз постида хизмат қилиб турган вақтда ўлдирганлар. Шундан сўнг Пентагон ва АҚШ давлат департаменти социалистик Кубага қарши туҳматдан иборат айблар тўнкаш кампаниясини авж олдириб юбордилар. АҚШ давлат секретари Д. Раск 27 майда матбуот конференциясида гапириб, Куба солдатлари 23 майда Гуантанамо базаси территориясига бостириб кирган эди, шу сабабли, отишма бўлди, деган уйдирма гапларни айтди. Давлат секретарининг айтишига қараганда, Гуантанамо базаси районида илгари бўлиб ўтган можаролар учун ҳам Куба жавобгар эмиш.

Америка ҳарбийлари томонидан Куба Республикасига қарши қилинаётган иғвогарлик учун масъулиятни АҚШ зиммасидан соқит қилишга уриниб, Америка томонидан айтилган туҳмат гапларни Куба Республикаси революцион ҳукуматининг Бош министри Фидель Кастро ўзининг 27 майдаги баёнотида фош қилиб ташлади. Куба халқи ўз озодлигини ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилишга маҳкам бел боғлаганлиги, ҳар қандай агрессив уринишларга лозим бўлган зарбани беришга тайёр эканлиги тўғрисида АҚШ ҳукумати огоҳлантирилди.

Куба Республикасига қарши иғвогарлик яна бошланиб кетганлиги ҳар қандай жиноят қилишдан қайтмаётган империализм кучлари тинчликка, халқлар озодлиги ва мустақиллигига нақадар хавфли эканлигини тағин бир марта исботлаб берилди. Вьетнам халқига қарши шармандали уруш, Доминикана Республикасига қилинган ҳарбий интервенция, Яқин Шарқда ва жаҳоннинг бошқа районларида кескинлик манбалари вужудга келтирилаётганлиги, Куба Республикасига қарши қилинаётган душманлик ҳаракатлари — буларнинг ҳаммаси айни агрессив сиёсатнинг кўринишларидир. Лекин империалистлар халқларнинг иродасини, уларнинг озодликка, мустақилликка, социал тараққиётга интилишини бука олмайдилар.

АҚШ агрессив доираларининг Куба Республикасига қарши янги иғвогарликлари барча соф виждонли кишиларни ғазаблантирмоқда. Улар куба халқи ва ҳукуматининг Куба районидаги вазиятни нормаллаштириш тўғрисидаги ҳаққоний талабларини, яъни Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар ва барча тинчликсевар давлатлар қўллаб-қувватлаётган талабларни тезроқ амалга ошириш зарурлигини қайта-қайта айтмоқдалар. АҚШнинг Куба Республикасига қарши душманлик ҳаракатлари қилганлиги тўғрисидаги хабарларни эшитиб, совет кишилари ғазабланмоқдалар, чунки совет кишилари қаҳрамон Куба халқи билан қардошларча дўстлик ва революцион бирдамлик алоқаларини сақлаб келмоқдалар.

Совет раҳбар доираларида мазкур райондаги воқеаларнинг ривожланишини диққат ва эътибор билан кузатиб бормоқдалар, ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган қаҳрамон Кубани қўллаб-қувватлаш тўғрисида айтилган гапларни эслатиб ўтиш зарур, деб ҳисобламоқдалар. Куба Республикасига қарши агрессив ниятларни амалга оширмоқчи бўлиб юрганлар Кубанинг содиқ ва ишончли дўстлари борлигини унутмасликлари лозим.

ФИДЕЛЬ КАСТРОНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ГАВАНА, 28 май. (ТАСС). Пренса Латина агентлиги бош министр Фидель Кастронинг баёнотини эълон қилди. Баёнотда айтиладики, Куба солдатлари 21 майда Гуантанамодаги ҳарбий-денгиз базасига бостириб кирди, бунинг натижасида отишма бўлди, деб пентагон тарқатган хабар унинг Куба солдати қай ҳолатда ўлдирилганлиги тўғрисида тарқатган миш-мишлари каби бутунлай ёлғон гап.

Биз қатъий қилиб шуни айтишимиз мумкинки, дейилади бош министрнинг баёнотида, Куба солдатлари томонидан бу можаро ҳам, бошқа бирор можаро ҳам на илгари, на ҳозир содир бўлган эмас. Аммо, Америка денгиз пиёда қўшинлари минг марталаб ҳар хил иғвогарликлар қилдилар, Куба ҳукумати бу иғвогарликларни ҳамиша фош қилиб турди.

Сўнгра, Фидель Кастро, эҳтимол пентагон мана шу сохта гаплар билан ниқобланиб, Кубага қарши агрессия бошлаб юбормоқ учун психологик шароит вужудга келтиришга уринаётган бўлса керак, деди.

Пировардида бош министр, пентагон Куба халқини қўрқита олмайди, деб таъкидлади.

ТУРЛИ МАМЛАКАТЛАРДА

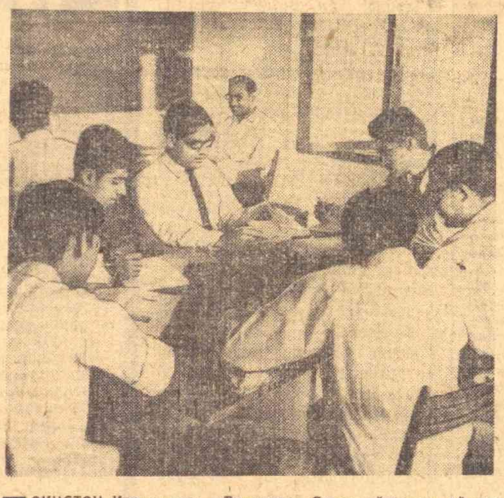

ПОКИСТОН. Карачидаги «Покистон—Совет дўстлиги уйи»да совет ва чет эл газета ва журналларининг янги сонларини олиш, кинофильмлар кўриш, лекциялар тинглаш мумкин. Дўстлик уйи ҳузурида кутубхона очилган, рус тилини ўрганиш курслари ишлаб турибди. Суратда: Рус тилини ўрганиш курсида машғулот пайти.

В. Сухоруких фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ ЗАБАСТОВКАЛАРИ

ФРАНЦИЯ

ПАРИЖ. Франциядаги Помпей шаҳри пўлат эритиш заводларининг уч минг ишчиси ўз касаба союз ташкилотларининг чақириғига биноан, забастовка ўтказди. Металистлар завод маъмуриятидан ишчиларнинг баъзи категорияларини ишдан бўшатиш ниятидан воз кечишини талаб қилиб, оммавий намойиш ўтказдилар.

АВСТРИЯ

ВЕНА. Донавицадаги (Штирия ўлкаси) металлургия заводининг беш минг ишчиси забастовка бошлади. Ишчилар иш ҳақини оширишни талаб қилмоқдалар.

АВСТРАЛИЯ

КАНБЕРРА. Австралиянинг тўрт минг телеграфчиси бир соатлик забастовка қилиб, мамлакатнинг ичида ҳам, шунингдек чет мамлакатлар билан ҳам телеграф, радиотелеграф ва телетайп алоқасини батамом тўхтатиб қўйдилар.

Телеграфчилар иш ҳақини оширишни талаб қилмоқдалар. Забастовкачилар, агар ҳукумат бу талабни қондиришдан бош тортса, июнь ойининг бошида 24 соатлик миллий забастовка ўтказамиз, дейишди.

(ТАСС).

ШАХМАТ ОЛАМИДА

ПЕТРОСЯНМИ ЁКИ СПАССКИЙ?

Матч бошланганига мана салкам икки ой бўлдики, ҳозиргача бу саволга ҳеч ким, ҳатто қатнашчиларнинг ўзлари ҳам жавоб топиша олмаяпти. Бундан жаҳон шахмат аҳли ҳафланяпти, холос. Курашнинг сирги — рақиб кучлари тенг келиб қолганида-да!

Навбатдаги ўн саккизинчи учрашувда қоралар армиясига қўмондонлик қилган Спасский, йигирманчи йилларда жаҳон чемпионлигига асосий даъвогарлардан бири саналган зўр шахмат назариётчиси А. Нимцович номи билан машҳур ҳимоя усулини қўлламоқчи бўлди. Мураккаб стратегик ва тактик мақсадлар рўёбга чиқадиган бу система Петросяннинг дидига ўтирмади шекилли, у кўпинча осойишта — позицион тарзда давом этадиган янги ҳинд ҳимоясини танлади. Нима қилиб бўлса ҳам ўйинни чигаллаштиришга интилган Спасский бешинчи юришдаёқ китобий йўллардан ўзини четга олди: оқ хоналардан ташкил топган катта диоганалда турган филини энди бир қадам ташлаган отга берганда ҳамма таажжубда қолди. Мабодо шогирдларимиз шундай ўйнаб қолса борми, нуқул танбеҳларнинг тагида қолишлари турган гап! Ҳа, бу ўйин принципларига анча зид юриш. Лекин жаҳон чемпионлигига даъвогарлик қилаётган Борис Спасскийнинг новатор шахматчи эканлигини сира унутмаслик даркор. Буни олдиндан тайёрланган юриш, деб тушунмоқ лозим.

Рус шахмат мактабининг асосчиларидан бири М. И. Чигорин айтганидек, шахмат шундай кенг бир даргоҳки, ундаги сонсиз-саноқсиз имкониятлар юзлаб, ҳатто минглаб китобларга ҳам сиғмайди.

Саккизинчи юришда Петросян бир пиёдасини вақтинча қурбон қилиб сипоҳларини қулай хоналарга ўрнаштиради. Қарама-қарши томонларга рокировка қилинган шоҳлар бўлажак шиддатли жанглардан далолат бериб турарди. 16-юришда «тож» даъвогари бир пиёдасини бериб, рақиб шоҳи қалъасига олиб борадиган йўллардан бирини очади. Практик жиҳатдан буни энг яхши усул деса бўлади. 29-юришга келиб қоралар яна қурбон беради: рухини отга алмаштиради. Ишнинг пачаваси чиқаётганини сезган Петросян ҳам шундай қиладида, ўйинни соддалаштиради. Бу унинг матч давомида еттинчи марта рух бериши эди. Оқларнинг 33-юришидан сўнг томонлар битимга келишди. Навбатдаги 19-партия билан матчнинг охирги чораги бошланди.

Спасскийга — ғалаба, Петросянга эса дуранг керак. Жаҳон чемпиони иккинчи марта французча ўйинни танлади. Спасский бу ўйиннинг ҳозирги замон йирик мусобақаларида кам учрайдиган вариантларидан бирини қўллади ва ташаббусга эришиш учун қўлидан келган ҳамма «ҳунар»ини ишлатди. Аммо воқеалардан огоҳ бўлиб турган Петросян рақибининг таҳликаларини бирма-бир қайтариб туриш билан бирга, орқароқда қолган марказий пиёдасини муҳим хонага суриб олишга ва имкониятларни таҳминан бараварлаштиришга муваффақ бўлди. 27-юришда у дуранг таклиф қилган эди, Спасский кўнмади. Эртасига, 68 юришда Спасский устун келди ва ҳисоб 9,5:9,5 бўлди.

М. МУҲИДДИНОВ,
СССР спорт мастери.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.25 — **Болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни**, 19.15 — **Халқ ишончи** (телеочерк), 19.35 — **Карим Мўминов куйлайди**.

20.30 — **Эртаги кун программаси**.

Рус тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар**, 20.50 — **Бир томчи қон** (илмий-оммабоп фильм), 21.10 — **Жамият ҳаётининг моддий асослари**, 21.30 — **Цирк** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Сафарга отлан, турист!** (мактаб ўқувчилари учун), 18.35 — **Тошкент янгиликлари**, 18.45 — **Шахмат бўйича жаҳон биринчилиги**, 19.05 — **Милиция ходимлари ҳақида**, 19.25 — **Усталар шаҳри** (телевизион бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.35 — **Адабий эшиттириш**, 20.55 — **Тошкент янгиликлари**, 21.05 — **Изопрен каучуги** (телефильм), 21.15 — **Тарих сабоқлари** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 31/V да **Травиата**, 1/VI да **Чио-Чио-Сан**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — (ёзги бино) — 31/V да **Гули сиёҳ**, 1/VI да **Тошболта ошиқ**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Ошпаз хотин — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда ва кундуз 2, кеч 6, 8 да).

Жасурона чақириқ — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Мсье Жак ва бошқалар — «МИР» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 10 да).

Уч мушкетёр (1, 2-серия, кундуз ва кечқурун), **Қуёшни кўраман** (кеч соат 10 да) — СОБИР РАҲИМОВ номли.

Лот хотини — «ЮЛДУЗ» (кундуз ва кечқурун).

Учинчи ёшлик — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 7 яримда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8 ярим ва 10-15 минутда)

Ошпаз хотин — «ФЕСТИВАЛЬ».
Мсье Жак ва бошқалар — КАФАНОВ номли.
Жасур чақириқ — «ХИВА».
Бу телба дунё — «ВАТАН».
Лот хотини — «1 МАЙ».
Хабер фотоси — «УДАРНИК».
Итальянча никоҳ — НАВОИЙ номли.
Макс Линдер компанияси — «ПАХТАКОР».

ТОШКЕНТ МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

2 июнь кеч соат 7 да «Химик» (Чирчиқ) — «Шахтёр» (Ўш) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Ўрта Осиё ва Қозоғистон зонаси «Б» класс мастерларининг командалари учун СССР Кубоги финали.

Шу йил 1 июлдан ўзбек тилида

„Тошкент оқшоми"

ва рус тилида

„Вечерний Ташкент"

ГАЗЕТАЛАРИ ЧИҚА БОШЛАЙДИ

Бу газеталар «Правда» газетаси форматида, ҳафтада олти марта чиқади.

Обуна баҳоси: ярим йилга — 3 сўм, 1 ойга — 50 тийин.

Обуна «Союзпечать» бўлимларида алоқа бўлимлари ва узелларида, шунингдек иш ва ўқиш жойидаги жамоатчи обуна тарқатувчилар томонидан қабул қилинади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Бирлашган нашриёти.
«Союзпечать» матбуот тарқатиш бошқармаси.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР:

1966 йил 9 июнь кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология институтининг илмий совети мажлисида (Гоголь кўчаси, 70-уй, Фанлар академиясининг конференц-зали) тарих фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

К. З. Ҳакимова: «Бухоро хонлигида XIX аср охиридаги деҳқонлар ҳаракати (Бухоро амири кушбегиси архивининг материали асосида)» деган темада.

Ю. Ф. Буряков: «Чотқол — Қурама саноат районининг ўтмишидан (Илақнинг ўрта аср кончилиги ва металлургияси тарихига доир)» деган темада.

Диссертациялар билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

1966 йил 11 июнь кундуз соат 1 да, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети геология факультетининг илмий совети мажлисида, Карл Маркс кўчаси, 35-уй, 138-аудитория)

Е. А. Кочнев — геология-минералогия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ўзбекистон территорияси ва чегарадош районларда чўкинди формациядаги айрим фойдали қазилмалар жойланишининг палегеографик қонунияти» деган темада.

Диссертация билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

Бизнинг адрес ва телефонлар — СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалиги — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.